ሓዳስ ኤርትራ

መበል 36 ዓመት ቁ.76 | ዓርቢ 27 ሕዳር 2026 | ገጻት 12 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

ገጽ 2 ዜና

ገጽ 3 መበል 31 ዋዕላ ክሊማዊ...

ገጽ 4

ሙብቹሪ ርእሲ ዓዲ ተሓሊብና...

ገጽ 5 ዕቃበ ብረት፡ ምዕራብን ምብራቕን

ገጽ 7 ምልክታ

ሚኒስተር ዑስማን ሳልሕ፡ ኣብ ካይሮ ንዝመደበሮም ኣምባሳደራት ኤውሮጳዊ ሕብረት መብርሂ ሂቡ

ብ21ን 22ን ሕዳር ኣብ ዝተቓነዐ ሻድሻይ "መድረኽ ኣሰዋን ንዘላቒ ሰላምን ልምዓትን" ዝተሳተፈ ሚኒስተር ጉዳያት ወጻኢ ኣቶ ዑስማን ሳልሕ፡ ንእግረ-መገዱ ትማሊ 26 ሕዳር ኣብ ሰዓታት ድሕሪ-ቐትራ፡ ኣብ ካይሮ - ግብጺ ንዝመደበሮም ኣምባሳደራት ኤውሮጳዊ ሕብረት፡ ብዙዕባ ህሉው ኩነታት ምስ ኢትዮጵያን ጽልውኡ ኣብ ሰላም፡ ጸጥታን ርግኣትን ቀርኒ ኣፍሪቃን ዝሰፍሐ ዞባ ቀይሕ ባሕሪን፡ ከምኡ'ውን ክኸውን ዝግብኦ ተራ ኣህጉራዊ ማሕበረሰብ መብርሂ ሂቡ።

ሚኒስተር ዑስማን፡ ቀንዲ ጠንቂ ናይ'ቲ ምስ ኢትዮጵያ ዘሎ ኩነታት፡ እቲ ንልኡላውነትን ግዘኣታዊ ሓድነትን ኤርትራ ዒላማ ዝገበረ፡ ንኣህጉራዊ ሕጊ ዝዋሕሰ - ብፈኸራ ዝተሰነየ ቀጻሊ ናይ ልኡላዊ መሰኮት ባሕሪ ጥሙሕ ስርዓት ብልጽግና ከምዝኾነ ብምንጻር፡ እዚ - ቀዳማይ ሚኒስተር ዝርከቦም ፖለቲካውያንን ወተሃደራውያንን ሰብ-ብልጣን ብዙይ-ጋጋሚን ብዕልን ዝደፍኡሉ ዘለዉ ምኽኒ፡ ኣብ ከተታትን ዕለታትን ኣሰንዩ ገሊጹ።

"ኢትዮጵያ፡ ኣብ ልዕሊ ኤርትራ ብወግዒ'ያ ኩናት ኣዊጃ" ዝበለ ሚኒስተር ዑስማን፡ ሰላማዊ ምንባር ምኽባር ልኡላውነትን ግዘኣታዊ ሓድነትን፡ ሓባራዊ ረብሓታትን ምትሕግጋዝ፡ እቲ እኹ ዓንድታት ንሰናይ ጉርብትናን ዝምድናን ከምዘኽነን ኤርትራ ብቐጻሊ ክትሰርሓሉ ምጽናሓን ብምብራህ፡ እዚ ግና - ንልኡላውነት፡ ናጽነታን ግዘኣታዊ ሓድነታን ኣብ ሓደጋ ብዘዀእቱ ክኸውን ከምዘማእ ኣሰሚሩሉ።

ንምንቀልቃል ዲፕሎማሲያዊ ዝምድናታት ብዘምልከት፡ ሚኒስተር ዑስማን፡ ኤምባሲ ኢትዮጵያ ኣብ ኣስመራ ካብ ወርሒ ግንቦት 2026 ጀሚሩ፡ ዕላዊ ዝምድንኡ ምስ ሚኒስተሪ ጉዳያት ወጻኢ ኤርትራ ብምኽይን ንወግዓዊ ርክባት ምምላሽ ብምቁራጽ፡ ብ8 ነሓሰ ብዘይ'ቲ ልሙድ መሰርሕ ንዘተረፉ ኣርባዕተ ዲፕሎማሸኛታት ከምዘወጽኣ ብምሕባር፡ ብ1 ጥቅምቲ መንግስቲ ኢትዮጵያ ኤምባሲኡ ክዕጽን ዓሰርተ ዲፕሎማሸኛታት ኤርትራ ካብ ኢትዮጵያ ክወጹን ምስ ኣወጀ ድማ እቲ ኩነታት ከምዘየረገ ኣገሪሩ።

ሚኒስተር ዑስማን ብዘይትሓ'ዝ፡ ንዘሰፍሐ ዞባዊ ጽልዋ ናይ'ቲ ኩነታት፣ መርገጺ ኤርትራ ኣብ ቅድሚ ባይቶ ጸጥታ ሕቡራት ሃገራት፣ ተራ ኣህጉራውያን ፋይናንሺያዊ ትካላት ብመንጽር ናይ ወራር ጥሙሕ ኢትዮጵያ፣ ከምኡ'ውን ትጽቢት ኤርትራ ካብ ኣህጉራዊ ማሕበረሰብን መሻርኾትን ዝምልከት ሰፊሕ መግለጺ ሂቡ።

ኣብ መወዳእታ ድማ፡ ልኡላውነት፡ ናጽነትን ግዘኣታዊ ሓድነትን ኤርትራ፡ ምስ ካልኢ መንግስቲ ዘይዝረበሉ፣ ብኣህጉራዊ ሕጊ ዝጸንዐ ፍጹም ከምዘኽነ ብምንጻር፡ ብዘኽነ ፖለቲካዊ መግለጺ ከነ ታሪኻዊ ወይ ቁጠባዊ ምትእሽኻር ኩዕ ከምዘይልመጥ ኣረጋጊጹ።

ኣብ'ቲ ኣጋጣሚ፡ ፈጻሚ ጉዳያት ኤምባሲ ኤርትራ ኣብ ግብጺ ኣቶ ኣማን ዑበደልዋሰዕ ተረኺቡ ነይሩ።

ኣብ ኣመሪካ፡ ኣየርላንድ፡ ፊንላንድን ስዊዘርላንድን፡ ሰሚናራት ህዝባዊ መኽተ ተኻይዱዱ

ኣብ ኮሎምበስ - ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካ፡ ዳብሊንን ኮርክን - ኣየርላንድ፡ ፊንላንድ፡ ከምኡ'ውን ኣብ ኩር፡ ባዝል፡ ሉጋኖን ሰንጋለንን - ስዊዘርላንድ ዝሰብኡ ኤርትራውያን፡ ብ21፡ 22ን 23ን ሕዳር፡ ሰሚናራት ህዝባዊ መኽተ ኣካይዶም።

ሓላፊት ህዝባውን ኮማውን ጉዳያት ኤምባሲ ኤርትራ ኣብ ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካ ወ/ሮ ሓድነት ቀለታ ንዝርርቲ ኮተማ ኮሎምበስ፡ ኣብ ህሉው ኩነታት ሃገርን ዞባናን ብመንጽር ሃገራዊ መድረካዊ ተልእኾ ሰፊሕ መግለጺ ሂቡ።

ፈጻሚ ጉዳያት ኤምባሲ ኤርትራ ኣብ ዓባይ-ብሪጣንያን ኣየርላንድን ኣቶ ሳልሕ ዓብደላን ሓላፊ ህዝባውን ኮማውን ጉዳያት ኣቶ ተወልደ የውሃንስን ብወኮኖም፡ ንኤርትራውያን ኣባርቲ ኩተማታት ዳብሊንን ኮርክን - ኣየርላንድ ኣብ ዝዝበርዎ ተመሳሳሊ ኣኼባ፡ ኣብ ዞባ ቀርኒ ኣፍሪቃ ብዘዕባ ዝርኢ ዘሎ ኩነታት ድሕሪ ዝዛበዎ መብርሂ፡ ዜጋታት ንቕሓቶም ብምብራኾን ሓድነቶም ብምድልዳልን ኣበርኽዮኦም ከዕዘዙ ኣዘኻኺሮምም።

እዚ ከም'ዚ'ሉ እንከለ፡ "ክተት ንሃገራዊ ድሕነት!" ብዘብል ቴማ ኣብ ፊንላንድ ኣብ ዝተኻየደ ህዝባዊ ሰሚናር፡ ሓላፊ ቁንስላዊ ጉዳያት ኤምባሲ ኤርትራ ኣብ ሃገራት ስዊንዲናቪያ ኣቶ የማነ ገብረኪዳን፡ ዜጋታት መሳርያም ብምስጣም መደባት መኽተ ንምዕዋት ጀሚሮሞ ንዘለዉ ንጥፈታት ኪሕይሉ፡ መድረኽ ዝሓየ ምኽኒ ገሊጹ።

ኤርትራውያን ነባርቲ ኩር፡ ባዝል፡ ሉጋኖን ሰንጋለንን - ስዊዘርላንድ ድማ ብ22ን 23ን ሕዳር ኣብ ዝወደብዎ ሰሚናራት፡ ሓላፊ ህዝባውን ኮማውን ጉዳያት ኣቶ እስማዒል መሓመድ-ኑር ንህሉው ኩነታት ዝምልከት መግለጺ ድሕሪ ምቕራቡ፡ ኩሉ መዳያዊ እቲ ኩነታት ከምዘየረገ ኣገሪሩ።

ሚኒስተር ዑስማን ብዘይትሓ'ዝ፡ ንዘሰፍሐ ዞባዊ ጽልዋ ናይ'ቲ ኩነታት፣ መርገጺ ኤርትራ ኣብ ቅድሚ ባይቶ ጸጥታ ሕቡራት ሃገራት፣ ተራ ኣህጉራውያን ፋይናንሺያዊ ትካላት ብመንጽር ናይ ወራር ጥሙሕ ኢትዮጵያ፣ ከምኡ'ውን ትጽቢት ኤርትራ ካብ ኣህጉራዊ ማሕበረሰብን መሻርኾትን ዝምልከት መግለጺ ሂቡ።

ኣቦ-መንበር ሃገራዊ ሸማግለ ስዊዘርላንድ ኣቶ ምሕረተኣብ ማልክ ብወኹ፡ መደባት መኽተ ንምዕዋት - ብደረጃ ሃገር፡ ዞባን ኩተማታትን ሸማግለታት ቁይመን ምህላወን ብምሕባር፡ ህዝቢ ውዳቤታቱ ብምስፋሕን ብምድልዳልን ኩነታት ሃገሩ ክከታተልን ተጀሚሩ ንዝሎ ግብራዊ ተበግሶታት ብዘለዓለ ክቕጽልን ኣተሓሳሰበ።

ተሳተፍቲ ብወኮኖም፡ ልኡላውነትን ግዘኣታዊ ሓድነትን ኤርትራ ንምኽባር ኣብ ዝኾደድ ኩለንተናዊ ናይ መኽተ ዕማማት፡ ካብኡም ዝሕተት ከማልኡ ዘለዎም ድሉውነት ኣረጋጊጾም።

ዜና

ኣብ በሪኽ፡ ኣገልግሎት ቅድመ-ትምህርቲ ንምስፋሕ ተወሳኺ ክፍልታት ተሰሪሑ

ኣብ ንኡስ ዞባ በሪኽ - ምምሕዳር ከባቢ ዓዲያቑበን ዓዲ-ሃብዘጎለናን፡ ኣገልግሎት ቅድመ-ትምህርቲ ንምስፋሕ ብኡስታት 600 ሽሕ ናቕፋ ዝተሃንጸ 4 ሓደስቲ መምህራ ክፍልታት፡ ብ22ን 23ን ሕዳር ተመሪቖም።

ሓላፊ ትምህርቲ ኣቦ'ቲ ንኡስ ዞባ መምህር ገብረእየሱስ መሰለን ሓላፊ ምምሕዳርን ፋይናንስን መምህር ዘርኣይ ተኽለሚካኤልን ኣብ ዘስመዕዎ ቃል፡ እቲ ክፍልታት ዝተሃልኦ ዕጥቂ ኘሮህልም፡ ተራ ኽርቲ ክልተአን ዓድታት ክፍንዘዘ ተሳቡዖም።

ኽርቲ ብመሃናም፡ ኣብርኽዮ ንዘበዱ ጨንፈር ሚኒስትሪ ትምህርቲ ዞባ ማእከል፡ ክፉሊ ሆንጻዊ ልምዓት ዞባ ማእከል፡ ጨንፈር መሬት ዞባ ማእከልን ካልኦት መሻርኽትን ብምምጻእ፡ ዝተረፈ ንዋት ንምምላእ ከምዝሰርሑ ኣረጋጊጾም።

እቲ ፕሮጀክት ብምወላህድ ነምን መሻርኽትን ነምኣተዓመ ዝጠቐሰ ኣመሓዳሪ ንኡስ ዞባ በሪኽ ኣቶ ተሰፋ ፍሱሓጸዮን፡ ወሲዱ ንደቀም ኣቦ'ቲ ግቡእ ዕድመኡም ናብ መኣዲ ትምህርቲ ክልእኹ ተጻዊዑ።

ዋና ኣኳያዲ ስራሕ ምምሕዳር ዞባ ማእከል ኣቶ ዘርኢት ተወልደብርሃንን ዋና ዳይረክተር ክፍሊ ማሕበራዊ ኣገልግሎት ነሎኔል ገብረሃንስ ወልደገርግሽን ድማ፡ ኣብ መጻኢ ዝትግበር መደባት ብየወት ንምፍጻም፡ ተብዮሎ ነምን ተራ መሻርኽትን ክሕይል ኣቦጎሽኮምዎ።

ደቀምሓረ - ኣብ 'ማትሪክ' ልዑል ነጥቢ ዘምጽኡ ተመሃሮ ተሸሊሞም

ስእሊ. ሲራክ ገብረሚካኤል

ኣብ ንኡስ ዞባ ደቀምሓረ ዝርከብ ናይ ካልኣይ ደረጃ ኣብያተ-ትምህርቲ ባና-ሓርነትን ደቀምሓረን፡ ኣብ ሃገራዊ መርመራ 12 ክፍሊ (ማትሪክ) ልዕሊ 3 ነጥቢ ዝዘምጽኡ ኣባላት 38 ዘርኢ ሃገራዊ ኣገልግሎት ተመሃሮኣን ሸሊመን።

ብ23 ሕዳር ኣብ ዝተኻየደ ሰኩ-ስርዓት፡ ካብ 3 ክሳብ ምሉእ 4 ነጥቢ ዘምጽኡ 44 ተመሃሮ ቤት-ትምህርቲ ባና-ሓርነት፡ ነምኡ'ውን 63 ተመሃሮ ቤት-ትምህርቲ ደቀምሓረ ንሸልማት ቐይዶም።

ርእሰነ መምህራን ናይ'ተን ኣብያተ-ትምህርቲ ኣብ ዘሰምዕዎ ቃል፡ ንብሉጻት ተመሃሮ ምትብባዕ ቅዱስ ቐንኢ. ብምሕዳር ውጽኢት ተመሃሮ ንምምሕሻሽ ሓጋዚ ተራ ነምዝሰዎ ገለጸምኡ።

ክልተአን ኣብያተ-ትምህርቲ ካብ ዘፈተንኦም፡ ብጠቕላላ 165 ናይ ዲግሪን ዲፕሎማን ነጥቢ ነምዝሓዙ ከለው፡ 14 ምሉእ 4 ነጥቢ ዝርኸቡ ምኻናም ተሓቢሩ።

ኣብ መወዳኢታ፡ ሓላፊት ቤት-ጽሕፈት ትምህርቲ ንኡስ ዞባ ደቀምሓረ መምህር ርማ ክፍሉ፡ ተመሃሮ ደረጃኦም ብምዕቃቡ ናይ ከላጅ ትምህርቶም ብብቕዓት ክቐጽሙ ኣቦጎሳኺሩ።

ዞባ ጋሽ-ባርካ - ኣብ ምውጋድ ጎዳእቲ ልምድታት እወታዊ ውጽኢት ከምእተመዝገበ ተገምጊሙ

ጨንፈር ሃማደኤ ዞባ ጋሽ-ባርካ፡ ውዳበ ደቂኣንስትዮ ብምሕያል ጎዳእቲ ልምድታት ኣብ ምውጋድ እወታዊ ውጽኢት ከምእተመዘገበ፡ ብ23ን 24ን ሕዳር ኣብ ባረንቱ፡ ኣብ ዝተገበረ ንምጋም ገለጸ።

ሓለፍቲ ማሕበር ኣብ ንኡሳን ዞባታት፡ ገሲጋስ ትግረ ዝተወጠነ መደባት ምስናይ ብድሆታቱ፡ ዝምልከት ዝርዝራዊ ጸብጻብ ድሕሪ ምቕራቡ፡ ብፍላይ ምስ ሚኒስትሪታት ሕርሻን ጥዕናን ብምትሕብባር፡ ኣብ ምምሕሻሽ ማሕበረ-ቁጠባዊ መሰረት ደቂኣንስትዮን ምብራኽ ንቕሓቶንን ኣድማዒ ስራሕ ከምእተኣመ ሓቢሮም።

ሓላፊት ናይ'ቲ ጨንፈር ወ/ሮ ይሕደጋ የውሃስ ብወገና፡ ኣብ 2026 ኣፍልጦ ሕብረተሰብ ኣብ ሳዕቤናት ጎዳእቲ ልምድታት ክብ ንምግባል፡ ተራ ደቂኣንስትዮ ኣብ ልምዓታዊ መደባት ንምሕያል፡ ነምኡ'ውን ተሳትፎኦን ኣብ ትምህርትን ተጠቃምነቶን ኣብ ትላሊት ጥዕናን ንምዕባይ፡ ምስ መሻርኽቲ ኣካላት ዝምስረን ንጥፈታት ከምእተተግበረ ኣብሪሃ።

ኣመሓዳሪ ዞባ ጋሽ-ባርካ ኣምባሳደር ማሕሙድ ዓሊ ሕሩይ ኣብ ዝዛቦ ናይ መዝጊሚ ቃል፡ ኣብ ምውጋድ ሃሰይቲ ልምድታት ኣብ ግዜ ናብ ግዜ እወታዊ ለውጢ ይምዝገብ'ኳ እንተ'ሎ፡ ንዝበለጸ ውጽኢት ምስ ናይ ስራሕ መሻርኽቲ ብወላህያት ክስራሕ ተማሕጺኑ።

ተሳተፍቲ ኣብ መወዳኢታ፡ መደባትን ቁጠባዊ ዓቕሚን ማሕበር ንምዕባይ ሓለፍቲ ሃማደኤ ብትግሃት ክሰርሓ፣ ብቕዓት ደቂኣንስትዮ ዘዕቢ ስልጠናታት ክወሃብ፣ ነምኡ'ውን ቁጠባዊ ዓቕሚ ደቂኣንስትዮ ክብ ንምባል ዝሕግዝ ባይታ ክጥርሕ ዝብል ርኢዮታት ኣቕሪቦም።

ሓጋዝ - ገፋሕቲ ውራያት ንምግታእ ዋዕላ ተኻየዱ

ኣብ ንኡስ ዞባ ሓጋዝ ሳዕቤናት ገፋሕቲ ውራያት ንምግታእ ዘዓለመ ዋዕላ፡ ብ24 ሕዳር ተኻየዱ።

ካብ ወደብቲ ናይ'ቲ መደብ - ኣባል ባይቶ ዞባ ዓንሰባ ኣቶ ኣሚነ ኣርኢያ፡ ንዓቕምታት ሕብረተሰብ ኣብ ግምት ዘእተወን ንዝህልና ዘጋንጸባርቕን ምግፋሕ ውራያት ቁጠባዊ ሃሰየኡ እናዓበየ ብምምጽኡ፡ ምስ መራሕቲ ሃይማኖት፡ ሳዕቤቲ ዓዲ፡ ኣመሓደርቲ፡ ከምኡ'ውን ዝምልከቶን ኣካላት ተሓባቢርካ ምስራሕ ኣገዳሲ ምኻኑ ገሊጾ።

ኣብ ክፍሊ ባህልን ስፖርትን ዞባ ዓንሰባ - ሓላፊ ጨንፈር ባህሊ መምህር ሃብተማርያም መሓሪ ብወኪኡ፡ ሃሰየ ዘውርዱ ዘለዉ ገፋሕቲ ውራያት ንምግታእ፡ ሓበራዊ መረዳእታ ብምፍጣርን ንቕሓት ብምብራኽን ሕግታት ዓዲ ምንዳፍ ኣገዳሲ ምኻኑ ሓቢሩ።

ዋዕለኛታት ብመሰረት'ቲ ዝተ ገቐረበ ዛዕባታት፡ ክቕርጥዋ ዝኾበኡ ውራያት ድሕሪ ምልላዮ፡ ተቐጻጻርቲ ኮሚተታት ብምምራጽ ውሽጣዊ ዓንዲ ሕጊ ኣውጺኦም።

ዝሓለፈ ዓመት፡ ኣብ ከተማ ሓጋዝ ገፋሕቲ ውራያት ንምግታእ ሰዓታት መርዓ ከም ዝሓጽር ከምእተገብረ፡ ካብ ምምሕዳር ናይ'ታ ከተማ ዝተረኽበ ሓበሬታ የጸርር።

ኣብ'ቲ ዋዕላ፡ ኣባላት ባይቶ፡ መራሕቲ ሃይማኖት፡ ሳዕቤቲ ዓዲ፡ ኣባላት ባህልን ስፖርትን ዞባ ዓንሰባ፡ ነምኡ'ውን ሰኩ-ጥበበኛታት ተረኽቦም ነይሮም።

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ

ብርሃነ ምሕረትኣብ

ምክትል ኣሰናዳኢ

ዓብደልቃድር ኣሕመድ

ቀ.ሰ 116266 / 201820 (256)

ቦርድ ምስንዳእ

ዮሴፍ ሃይለማርያም
ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል
ተስፋኣለም የማነ
ሙሴ ገ/እግዚኣብሄር

ቀ.ሰ 201820 (250)
ፋክስ. 127749 - ቀ.ሳ.ጸ. 247

ለይ-ኣውት

ፍርቱና ኤፍሬም ትንሉእ ፍስሃየ
ሳምራዊት ሃብተ ሰሎሜ ኣፈወርቂ
ፋጥና ኣድም

ምዝርጋሕ ጋዜጣ

ቀ.ሰ.113395-07588045

ምልክታ

ቀ.ሰ 125013 - ቀ.ሳጸ 1284

ትንታነ ዜና

ሚርያም አብርሃም

መበል 31 ዋዕላ ክሊማዊ ለውጥን ውጽኢቱን

ካብ ዝሓለፈ 150 ዓመታት ኣትሒዙ፡ ኣብ ዓለም ብሰንኪ እናነዋደዱ ዝኾዱ ዘለዉ ናብ ጠፈር ዝሰኩ በክልቲ ጋዛት፡ ዓለማዊ ዋኒ ብናህሪ ክወሰኽ እዩ ዝረአ ዘሎ። እዚ ኸኣ፡ ካብ ዝተፈላለዩ ፋብሪካታት፡ ኢንዱስትሪታት፡ ተሸከርካርቲ፡ መራኹቡ ነፈርቲ፡ ወዘተ ብዝወጽእ ትኪ. ዝሰዕብ ዘሎ ኮይኑ፡ ንመሳቡር ህይወት ደቂ ሰቡ ኣትክልትን እንሰሳታትን ብኡሉታ ይጸሉ ኣሎ።

በዚ ምኽንያት፡ መጠን ዓለማዊ ዋኒ ካብ ዘሰኩ ኢንዱስትሪያዊ ሰውራ ንደሓር ጥራይ ብ1.3 ዲግሪ ሴንቲ ግሬድ ወሲኹን ገና'ውን ይውሰኽ ኣሎን። በዚ ዘለዎ ናህሪ እንተ ቀጺሉ ድማ፡ ኣብ'ዚ ኣቲናዮ ዘለና ዘመን እቲ መጠን ናብ ልዕሊ 3.1-3.9 ዲግሪ ሰንቲግሬድ ክብ ክብል ከም ዝኽእል እየም ሊቃውንቲ ዝትንበዩ ዘለዉ። እዚ ኩነታት'ዚ እምብዛ ዘሸቖለን ብዙሓት ሃገራት ዓለም፡ ኑቲ መጠን ወሰኽ ኣብ ዝመጽእ 10 ዓመታት ንምቁጽጻሩ ዝዓለመ ኣህጉራዊ ዋዕላታት ብምውዳቡ ዝተፈላለየ መደባት ክሕንጽጻ ጸኒሐን እዮን።

ሓደ ካብቲ መደባተን ንምትግባር ዝወደባኦ ዋዕላታት እምበኣር፡ ብሕብረት ሃገራት ተማእኪሉ፡ ዓመት መጸ ኣብ ዝተፈላለየ ሃገራት ዝቃናዕ ኣህጉራዊ ዋዕላ ክሊማዊ ለውጢ እዩ። ናይ ሎሚ ዓመት መባል 31 ዋዕላ ክሊማዊ ለውጢ፡ ካብ 9-20 ሕዳር ኣብ ኩለማ ኣንታልያ - ቱርኪ እዩ ክቃናዕ ቀንዲ። እዚ 102 መራሕቲ ዓለም፡ ካልኦት ሰበ ስልጣንን ዘይመንግስታውያን ትካላትን ዝርከቡዎም ኣሰታት 92 ሽሕ ዕዱማት ዝተሳተፍዎ ዓቢ ዋዕላ፡ ጽቡቕ ውጽኢት ክርከቦ እዩ ካብ ሓያሎ ወገናት ትጽቢት ተገይሩሉ ነይሩ። ይኹን'ምበር፡ ዘይከምቲ ትጽቢት ዝተጉበረሉ እቲ ናይ 11 መዓልታት ዋዕላ ብዘይ ፍረ ከም እትብተነ እዩ ክፍለዋ ተኻኢሉ። በዚ ኸኣ ሃገራት ዓለም ሕጂ'ውን ኣብ ምትግባር መደባትን ምቁጽጻር ክሊማዊ ለውጢን ገና ዝሰኣድ ኣበርክቶን ተብግሶን ይጉበራ ከም ዘሎዉ እየም ሊቃውንቲ ዝገልጹ ዘለዉ። ኣብ ዝሓለፈ ቀረባ ዓመታት ኣብ ዝተኻየደ ተመሳሳልቲ ዋዕላታት ኣብ 2050 መጠን ናይ'ቶም ናብ ጠፈን ዝሰኩ በክልቲ ጋዛት ናብ ባዶ ንምውራድ ሓያሎ ዕማማት ክሰመሙ ኣለዎም ተባሂሉ እዩ መደባት ተሓንጺጹ ነይሩ። እንተኾነ፡ ሃገራት ዓለም ገና ንትግባረኡ ይብርሓ ከም ዘሎዉ እየም ሊቃውንቲ ወሲኾም ዘመልክቱ። ሓደ ካብቲ ኣብ ዋዕላ 31 ክዘረበሉን ኣብ ሰምምዕ ክብጽሓሉን ትጽቢት ተገይሩሉ ዝነበረ ዓቢ ዛዕባ፡ ተጠቃምነት ከሰል ብ100 ሚእታዊት ክንኪ ዝብል እዩ ነይሩ። የግዳኡ እዚ ኣብ ምንኪይ ዓለማዊ ዋኒ ዓቢ ተራ ዘለዎ ዓይነት ጸዓት፡ ኣብቲ ዝተኻየደ ዋዕላ ከምቲ ዝድለ ከም ዘይተዘርበሉ እዩ ዝንገር ዘሎ።

ዓመት መጸ ኣብ ኣህጉራዊ ዋዕላ ክሊማዊ ለውጢ ዝዘረበሉም ዝተፈላለዩ ዓቢይቲ ኣርእስትታት ኣለዉ። ንኡዩም ከኣ፡ ምምላኽ ናይቲ ካብ 1997 ንደሓር ብሽውዓት ዕጽፊ ዛይዱ ዘሎ ቀጸላ በረድ ደሴት ግሪንላንድ፡ ምንኪይ መጠን ኣክሰጅን ኣብ ውቅያናስ፡ ብዋዘኡ ከኣ ጉዳይ እቲ ብሰንኪ ክሊማዊ ለውጢ ኣብ ሓደጋ ወዲቑ ዝርከብ ኣህጉራዊ ርብዒ ካብ ጠቕላላ ህዝቢ ዓለም እየም። እዞን ነጥብታት ሀድእ ኢልና ምስ እንዕዘቦኸ ሳዕቤንን ኣገዳስ እዩ ኣሻቓሊ። ምኽንያቱ፡ ምምላኽ ኣኻውሕ በረድ ዓለምና፡ ንመጠን ምልኣት ባሕሪ ኣዛይዱ ክቢድ ሓደጋታት ዕልቕልቕ ክኸትል ዝኽእል ሓደጋኛ ተርእዮ እዩ። ምኽንይ መጠን ኣክሰጅን ኣብ ውቅያናሳት እውን ንዚወት ናይ'ቶም ኣብ ባሕሪ ዝርከቡ ፍጡራት ኣብ ሓደጋ ዘውድቑኽ፡ ናብ ክቢድ ጭንቀት ክምርሑም ዝኽእልን እዩ። ድሕሪ'ዚ ኩሉ ከኣ እቲ ኣብ ተኣፋፊ ኩነታት ዝርከብ ብኣማኢት ሚልዮናት ዝቑጸር ህዝቢ ዓለም፡ ኣብ ክቢድ ዓቐቕቲ መኻራ ክሸመም ይኽእል ማለት እዩ።

ሓያል ሃገራት ዓለም፡ ኑቲ ቅድሚ ሕጂ ዝኣተውኦ - ንምንኪይ በክልቲ ጋዛት ኣብ ጠፈር ዝመልኩት መብጽዓታት ይትግብራ የለዋን። ይኹን'ምበር፡ ዋዕላ ውድብ ሕብረት ሃገራት እውን መብጽዕኡን ክትግብራ ዘገድድ ሕጋጋት ብዘይ ምጽዳቑ፡ ዓመት መጸ ብዙሓት ሃገራት ዝቖበጥዎ ሰንምትታት ከይወሰዳ ኣብቲ ዋዕላ ከም ዝኾተፋ እዩ ዝንገር። በዚ መሰረት ድማ፡ ተሳተፍቲ ክሊማዊ ዋዕላ ኣንታልያ፡ ኑቲ ቦኪሩ ዘሎ - ኣቑዲሞም ኣብ ዝተኻየዱ ዋዕላታት ዝተኣትወ መብጽዓታት ብምልዓል፡ ንምትግባሩ ዝተፈላለየ ምምሕያሻት ንኽግበሩ ተዘራረቡም እየም።

ዝተፈላለዩ ወገናት ከም ዝገልጽዎ ዘለዉ፡ እቲ ንብዙሓት ሃገራት፡ ዘይመንግስታውያን ውድባትን ካልኦት ኣካላትን ዘኾተፈ ክሊማዊ ዋዕላ ኣንታልያ፡ ኣብ ነኣሽቲ ጉዳያት ማለት ኣብ ከም ምንኪይ ዕዳጋ በክልቲ ጋዛት ዝተፍኡ ናይ ቀራይ ጸዓት (ነዳዲ ዘይቲ፡ ሕመትን ካልእን) ዝኣመሰሉ ዛዕባታት'ውን ኣብ ሓደ ሰምምዕ ክበጽሑ ኣይከኣሉንዩ። ዋላ'ኳ እቶም ኣብቲ ዋዕላ ዘይተዘረበሉም ኑዮብታት ኣብ ዝመጽእ ዓመት ብሰፈሓ ክዘተየሉም መደብ ተታሒዙ እንተ ሃለው እዚ ናይ ሎሚ ዓመት መባል 31 ዋዕላ ግን ውጽኢቱ ድኹም ከም ዝበረ'የም ዝተፈላለዩ ወገናት ዝገልጹ። ኣብ ድኽነት ተሸሚመን ዘለዋን ብሰውጺ ክሊማዊ ለውጢ ኣብ ተኣፋፊ ኩነታት ዝርከቦን ሃገራት፡ ብውጽኢት እዚ ናይ ሎሚ ዓመት ዋዕላ ሕጉሳት ከም ዘይኮነ ብምግላጽ፡ ዝመጽእ ዓመት ኣብ ዝቃናዕ ተመሳሳሊ ዋዕላ፡ ኑቲ ኣብ ዝሓለፈ ዋዕላታት ዝተበጽሐ ሰምምዖት ናብ ትግባር ዘሰጋግር ውጽኢት ክህሉዎ ብኢጋኡ ጸዊዖን ኣለዋ።

ንድሕሪት ምልሰ ኢልና ምስ እንምልከት፡ ኣህጉራዊ ዋዕላ ክሊማዊ ለውጢ፡ ካብ 30 ሕዳር ክሳብ 11 ታሕሳስ 2015 ኣብ ኩለማ ፓሪስ - ፈረንሳ ኣብ ዝተጋገሰሉ እዋን፡ ኣብ ውሽጢ 20 ዓመታት ንመጀመርታ ግዜ ቡቲ ተሳተፍቲ ሃገራት ብሓባር ዝኾነማሉ ሰምምዕ ምኽንይ በክልቲ ጋዛት'የ ተያምዲሙ ነይሩ። በክልቲ ጋዛት ከም ምትሳኽ ካርቦን ዳይኦክሳይድን ሚተይንን ዝኣመሰሉ ኮይናም፡ ናብ ጠፈር ብምብኻን ንመላእ ዓለም ብማዕረ ከም ዝጸልዉ እዩ ዝግለጽ። ውሑዳት ሃገራት፡ ንሰምምዕ ዋዕላ ፓሪስ 2015 ዝምልከት ሓድሽ መደባት ሒደን ናብ ዋዕላ ኣንታልያ ቀሪቦን'ኳ እንተ ነበሩ፡ ናታተን ትግባረ ግን ኣኻሊ ከም ዘይነሃን እተን ዝበዝሑ ዓቐን በክልቲ ጋዛት ዘትክኻ ቀዳሞት ሃገራት ኣሰረን እንተ ዘይተኾነስን ሰምምዕ ዋዕላ ፓሪስ ኣብ ባይታ ዘምጽኡ ለውጢ ከም ዘይህሉን እዮም ክኢላታት ዝሕብሩ።

ብተወሳኺ፡ ብሰንኪ'ቲ ካብ ዓመት ናብ ዓመት እናዛየደ ዝኾይድ ዘሎ መጠን ዓለማዊ ዋኒ፡ ዝተፈላለያ ሃገራት ንዘመጽኡ 2050 ዝኣትዋኦ ዘለዋ መብጽዓታት ጥራሕ እኹል ከም ዘይኮነን፡ ኣብ ውሽጢ እዞን ዝቖጽላ 10 ዓመታት ዝተፈላለየ ናይ ሓጺር እዋን (short-term) መደባት ሓንጺጸን ንኹለግበራ ጸቕጢ ከም ዘድልን ክንዮዝዘብ ይግባእ ይብሉ ክኢላታት ሰነ ኣኮባ። ሕቡራት ሃገራትን ካልኦት ዝተፈላለዩ ወገናትን ዓመት መጸ ኣብ ጉዳይ ክለማዊ ለውጢ ኣተኩሩ ዝበሃሉ ዋዕላታት ኣብ ዝመጽእ ዓመት ብሰፈሓ ክዘተየሉም መደብ ተታሒዙ እንተ ሃለው እዚ ናይ ሎሚ ዓመት መባል 31 ዋዕላ ግን ውጽኢቱ ድኹም ከም ዝበረ'የም ዝተፈላለዩ ወገናት ዝገልጹ። ኣብ ድኽነት ተሸሚመን ዘለዋን ብሰውጺ ክለማዊ ለውጢ ኣብ ተኣፋፊ ኩነታት ዝርከቦን ሃገራት፡ ብውጽኢት እዚ ናይ ሎሚ ዓመት ዋዕላ ሕጉሳት ከም ዘይኮነ ብምግላጽ፡ ዝመጽእ ዓመት ኣብ ዝቃናዕ ተመሳሳሊ ዋዕላ፡ ኑቲ ኣብ ዝሓለፈ ዋዕላታት ዝተበጽሐ ሰምምዖት ናብ ትግባር ዘሰጋግር ውጽኢት ክህሉዎ ብኢጋኡ ጸዊዖን ኣለዋ።

ንድሕሪት ምልሰ ኢልና ምስ እንምልከት፡ ኣህጉራዊ ዋዕላ ክሊማዊ ለውጢ፡ ካብ 30 ሕዳር ክሳብ 11 ታሕሳስ 2015 ኣብ ኩለማ ፓሪስ - ፈረንሳ ኣብ ዝተጋገሰሉ እዋን፡ ኣብ ውሽጢ 20 ዓመታት ንመጀመርታ ግዜ ቡቲ ተሳተፍቲ ሃገራት ብሓባር ዝኾነማሉ ሰምምዖት ምኽንይ በክልቲ ጋዛት'የ ተያምዲሙ ነይሩ። በክልቲ ጋዛት ከም ምትሳኽ ካርቦን ዳይኦክሳይድን ሚተይንን ዝኣመሰሉ ኮይናም፡ ናብ ጠፈር ብምብኻን ንመላእ ዓለም ብማዕረ ከም ዝጸልዉ እዩ ዝግለጽ። ውሑዳት ሃገራት፡ ንሰምምዖት ዋዕላ ፓሪስ 2015 ዝምልከት ሓድሽ መደባት ሒደን ናብ ዋዕላ ኣንታልያ ቀሪቦን'ኳ እንተ ነበሩ፡ ናታተን ትግባረ ግን ኣኻሊ ከም ዘይነሃን እተን ዝበዝሑ ዓቐን በክልቲ ጋዛት ዘትክኻ ቀዳሞት ሃገራት ኣሰረን እንተ ዘይተኾነስን ሰምምዖት ዋዕላ ፓሪስ ኣብ ባይታ ዘምጽኡ ለውጢ ከም ዘይህሉን እዮም ክኢላታት ዝሕብሩ።

ብተወሳኺ፡ ብሰንኪ'ቲ ካብ ዓመት ናብ ዓመት እናዛየደ ዝኾይድ ዘሎ መጠን ዓለማዊ ዋኒ፡ ዝተፈላለያ ሃገራት ንዘመጽኡ 2050 ዝኣትዋኦ ዘለዋ መብጽዓታት ጥራሕ እኹል ከም ዘይኮነን፡ ኣብ ውሽጢ እዞን ዝቖጽላ 10 ዓመታት ዝተፈላለየ ናይ ሓጺር እዋን (short-term) መደባት ሓንጺጸን ንኹለግበራ ጸቕጢ ከም ዘድልን ክንዮዝዘብ ይግባእ ይብሉ ክኢላታት ሰነ ኣኮባ። ሕቡራት ሃገራትን ካልኦት ዝተፈላለዩ ወገናትን ዓመት መጸ ኣብ ጉዳይ ክለማዊ ለውጢ ኣተኩሩ ዝበሃሉ ዋዕላታት ኣብ ዝመጽእ ዓመት ብሰፈሓ ክዘተየሉም መደብ ተታሒዙ እንተ ሃለው እዚ ናይ ሎሚ ዓመት መባል 31 ዋዕላ ግን ውጽኢቱ ድኹም ከም ዝበረ'የም ዝተፈላለዩ ወገናት ዝገልጹ። ኣብ ድኽነት ተሸሚመን ዘለዋን ብሰውጺ ክለማዊ ለውጢ ኣብ ተኣፋፊ ኩነታት ዝርከቦን ሃገራት፡ ብውጽኢት እዚ ናይ ሎሚ ዓመት ዋዕላ ሕጉሳት ከም ዘይኮነ ብምግላጽ፡ ዝመጽእ ዓመት ኣብ ዝቃናዕ ተመሳሳሊ ዋዕላ፡ ኑቲ ኣብ ዝሓለፈ ዋዕላታት ዝተበጽሐ ሰምምዖት ናብ ትግባር ዘሰጋግር ውጽኢት ክህሉዎ ብኢጋኡ ጸዊዖን ኣለዋ።

ንድሕሪት ምልሰ ኢልና ምስ እንምልከት፡ ኣህጉራዊ ዋዕላ ክሊማዊ ለውጢ፡ ካብ 30 ሕዳር ክሳብ 11 ታሕሳስ 2015 ኣብ ኩለማ ፓሪስ - ፈረንሳ ኣብ ዝተጋገሰሉ እዋን፡ ኣብ ውሽጢ 20 ዓመታት ንመጀመርታ ግዜ ቡቲ ተሳተፍቲ ሃገራት ብሓባር ዝኾነማሉ ሰምምዖት ምኽንይ በክልቲ ጋዛት'የ ተያምዲሙ ነይሩ። በክልቲ ጋዛት ከም ምትሳኽ ካርቦን ዳይኦክሳይድን ሚተይንን ዝኣመሰሉ ኮይናም፡ ናብ ጠፈር ብምብኻን ንመላእ ዓለም ብማዕረ ከም ዝጸልዉ እዩ ዝግለጽ። ውሑዳት ሃገራት፡ ንሰምምዖት ዋዕላ ፓሪስ 2015 ዝምልከት ሓድሽ መደባት ሒደን ናብ ዋዕላ ኣንታልያ ቀሪቦን'ኳ እንተ ነበሩ፡ ናታተን ትግባረ ግን ኣኻሊ ከም ዘይነሃን እተን ዝበዝሑ ዓቐን በክልቲ ጋዛት ዘትክኻ ቀዳሞት ሃገራት ኣሰረን እንተ ዘይተኾነስን ሰምምዖት ዋዕላ ፓሪስ ኣብ ባይታ ዘምጽኡ ለውጢ ከም ዘይህሉን እዮም ክኢላታት ዝሕብሩ።

ብተወሳኺ፡ ብሰንኪ'ቲ ካብ ዓመት ናብ ዓመት እናዛየደ ዝኾይድ ዘሎ መጠን ዓለማዊ ዋኒ፡ ዝተፈላለያ ሃገራት ንዘመጽኡ 2050 ዝኣትዋኦ ዘለዋ መብጽዓታት ጥራሕ እኹል ከም ዘይኮነን፡ ኣብ ውሽጢ እዞን ዝቖጽላ 10 ዓመታት ዝተፈላለየ ናይ ሓጺር እዋን (short-term) መደባት ሓንጺጸን ንኹለግበራ ጸቕጢ ከም ዘድልን ክንዮዝዘብ ይግባእ ይብሉ ክኢላታት ሰነ ኣኮባ። ሕቡራት ሃገራትን ካልኦት ዝተፈላለዩ ወገናትን ዓመት መጸ ኣብ ጉዳይ ክለማዊ ለውጢ ኣተኩሩ

ዝበዝሑ ዋዕላታት ኣብ ዝተፈላለያ ሃገራት ዮጊዱ እዮም። እንተኾነ፡ ኑቲ ኣብቲ ዋዕላታት ክረቕቕ ዝጸንሐ ውጥናት ንምትግባር ክሰርሓሉ ጀሚሩ ድዩ፡ ኣብ ልዕሊ ሰንምትታት ካብ ምውሳድ ዘድሓርሕራ ዘለዋ ብዙሓት ሃገራት እንታይ ክግበር ይኽእል፡ ዝብል ሕቶታት ግን ክዘረበሉ ኣይጸንሐን። ንኣብነት፡ እተን ኣብ ክለማዊ ዋዕላ ፓሪስ ተሳቲፎም ዝነበሩ 195 ሃገራት፡ መጠን በክልቲ ጋዛት ንምንኪይ ሰምምዕ'ኳ እንተ ኮይሞ፡ 85 ሚእታዊት ካብኣተን ግን ብሰንኪ ዘቕረባኡ ናይ ውሽጠን ዝተፈላለየ ጸገማት ንትግባረኡ ይሰርሓ ከም ዘየለዋ'የ ዝግለጽ። ስለ ዝኾነ ዓቐን ናብ ህዋ ዝሰኩ በክልቲ ጋዛት ካብ 2015 ንደሓር ጥራይ ብ4% ክዛይድ ክኢሉ ኣሎ - ብመሰረት መጽናዕቲ። ቀዳማይ ዋዕላ ሕቡራት ሃገራት ኣብ ክለማዊ ለውጢ ብ1995 ኣብ ኩለማ በርሊን - ጀርመን ኣብ ዝተኻየደሉ ግዜ፡ ተሳተፍቲ ናይቲ ዋዕላ ዝበረ ሃገራት ኑቲ እናወሰኸ ዝመጽእ ዝበረ መጠን ዋኒ ዓለምና ናይ ምቁጽጽር ዕማም ኑተን ሃብታማት ሃገራት ጥራሕ ዝምልከት ገይረን እየን ዝርድኣኡ ነይረን ይብሉ ተሓለቐቲ ሰነ ኣኮባ። በዚ ኸኣ ብ1997 ኣብ ክዮቶ - ጃፓን ኣብ ዝተቓንዐ ሳልሳይ ክለማዊ ዋዕላ ሕቡራት ሃገራት፡ 'ክዮቶ ፕሮቶኮል' ተባሂሉ ዝተሰምየ ሰምምዕ ተኾቢመ። እዚ ሰምምዕ'ዚ፡ ኑተን ኣባላት 'ኣነኽ-1' ዝኾና ከም ጃፓን፡ ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካ፡ ካናዳን ፊደረሽን ሩሲያን ዘኣመሰላ ሃገራት ዝሓቖፈ ኮይኑ፡ ዕላማኡ መጠን በክልቲ ጋዛት ንምንኪይ እዩ ነይሩ። እዚ ይኹን'ምበር፡ ክለማዊ ለውጢ ንምብዳህ ዝሕግዝ ውጽኢት ከምቲ ዝድለ ኣይተረኽቦን። ሰምምዕ 'ክዮቶ ፕሮቶኮል' ዘይመዐውቲኡ ቀንዲ ምኽንያት፡ ሓያሎ ካብ'ተን ናብ ጠፈር ብብዝሒ በክልቲ ጋዛት ዝተፍኣ ከም ቻይና፡ ብራዚል፡ ደቡብ ኮርያ፡ ደቡብ ኣፍሪቃ፡ ኢንዶኔዥያን መክሲኮን ዝኣመሰላ ሃገራት፡ ኣባላት ናይቲ ብ'ኣነኽ-1' ዝፍለጥ ጉጅለ ዘይምኻነን እዩ ሸው ዝግለጽ ነይሩ።

ህዝቢ ዓለም ድሮ ብጎዕቤናት ክለማዊ ለውጢ ክሳቐ ጀሚሩ ኣሎ። እቲ ዝርኣ ዘሎ ኣሉታዊ ሳዕቤናት፡ ኣብ ብዙሓት ሃገራት ሰፍ ዘይብል ሰባውን ንዋታውን ክሳራታት የውርድ ኣሎ። በዚ ኸኣ፡ ብቑዳምነት ዓለምና ብዙዝሒ እተትክኾ ዘላ ካርቦን ብዘጽደን ብጽኑዕን ኣገባብ ክድረት ከም ዘለዎ፡ ቀጺሉ ድማ፡ ቡቲ ዝርኣ ዘሎ ሳዕቤናት ዝጉንዝሑ ሃገራት ፋይናንሳዊ ሓገዝ ክግበረለን ከም ዝግባእ፣ እዚ ኸኣ ንክነታት ክለማዊ ለውጢ ዓለምና ናብ ንጡር ንምምላስ ኣብ ዝግበር ቃልሲ ሓጋዚ ምኽኑ እየም ክኢላታት የመልክቱ።

እዚ ክግበር እንተ ዘይተኻኢሉ ግን፡ መጠን መቑት ዓለምና ሓድሽ ክብረ ወሰን እናሓዘ ብምኻድ፡ ንዘመጽእ ወለዶታት ኣብ ከቢድ ሓደጋ ከውድቑምን ከቢድ ዋጋ ክኽፍሉምን ምኽኑ እዩ ብሊቃውንቲ ናይቲ ዓውዲ ተደጋጋሚ መጠንቀቕታ ዝወሃብ ዘሎ።

ቃለ-መሕትት

ኣብርሃም ዘርኣ (ወዲ-ሃለቃ)

ኣብ ዝሓለፈ ተኸታተልቲ ዕላልና፣ ኣብ ሶጥቃዊ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ ነቐኡ'ውን ድሕሪ መላእ ሓርነት ሃገርና፣ ዛቲ ኣብርሃዶ ምስ ዘለዋ ገይም ተጋጺሉት ጸገራዳ ፍሰሃ (ጋንዲ) ቃለመሕተት ኣቒይድና ምንባርና ይፍለጥ። ንሙሚ ድማ 3ይ ክፋል ይቕነብ፣

"ብቕሪ ርእሲ-ዓዲ ተሓሊብና ሓዲርና፣ እታ ገድሊ ድማ ሸዓ'ያ ትጅምር" - *ጸገራዳ ፍሰሃ (ጋንዲ)*

ጋንዲ፣ ኣብ ፋሕ - 1976

- እቲ ዜሮተም ዝሸረ ጽሑፋት ዝሸሮ ትሕዝቶ እንታይ'ዩ፣ ናይ'ዮኽ ዝወደል ነይሩ፧

ብዛዕባ እቲ ዜሮተም ዝሸረ እንተ ደኣ ኩይኑ፣ ነዊ መጽሔታት፣ ዝተፈላለዩ መጽሓፍቲ ናይ ቤት ትምህርቲ ትመጽኣና ነይሩ። መብረሓቲ እያ ትውልዓልኩ፣ ነዊ ዘይትጉቀጎቓስ እያ ትንብረኹ፣ ኣዝዩ ጽሽኩር ግዜ እዩ ነይሩ። ጠንቂ ናይ'ቲ ካብ ሓዲ ቦታ ናብ ካልኣ ቦታ ንቕይደሮ ዝሸርና ድማ እዚ እዩ።

- ቀጽሊ ጋንዲ . . .

ብዝኾኑ ቁሩብ ጸኒሕና ነዊ እንደኾነ ካብ ዓራግ ን2ይ ግዜ ናብ ዓንበርጉብ ንምስሉ፣ ክንምለስ እኽለና ሰዓሓቲ ህድሞታትን ኣንደር ግሪውንደን ዘለውዎ ጉዛቲ ተሰሪሑ ጸኒሑና። ኣብዚ ዝረሰዓኩልካ ኣብ 1981 ድምጺ ሓፍሹ ብዘይካ ብጀንቋ ትግርኛን ትግረን ብኻልኦት ቋንቋታት'ውን ክትፍኑ ጀሚሪትሉ ዝሸረት እዋን እዩ ነይሩ። ድሕሪ 6ይ ወራር ድምጺ ሓፍሽ ፍርቂ ኣባል ኣብ ዓንበርጉብ ነይሩ። ፍርቂ ከኣ ናብ ሃገር ዝዘሃል ቦታ ግዚዝ። ኣብ'ቲ እዋን'ቲ ሰኣት ኣልካ ናይ ምወዛገን ምቕያርን ሰራሕ ይግበር ነይሩ። ናይታ 'ጨንፈር ምዕዳል' እትዘሃል ሓለፋት ዝሸረት፣ ሓርኮት ኣሰገዶም እትዘሃል ብጺይትና'ያ ነይሩ። ካብ'ቲ ናይ ሓርኮት ዝኸመንን ዘሕዝዘንን ንሕና ሓራሳት ኳንና ቡቲ ተዓቑቦናሉ ዝሸርና ቦታ ገይሩ ኢያ ንሃገር ደይቡ። ዝም ቁልዐትና ርእያ "ኢሰይ እዞም ደቂይ" ኢላ ተሓጉሳ። ንሕና፣ "እዋይ ኣንቲ ሓርኮት ሓፍተይ ዘይተምርዓዊ ሓደ ቁልዓ ዘይተትረፈ" ንብል'ሞ፣ ናብዩም ቁልዐትና እናመልከተት፣ "እዚኣምስ ደቂይ እንድዮም፣ ደሓን እዚ ዝበልክሩኒ ኩኡ ኩሓነሉ'የ " ኢላትና ከይዳ። ኣይጸንሑትን ኣብ ሃገር ምስ ደየበት፣ ኣብ ሓደ ቀላይ ክትሕምብስ ኢላ ምስ ኣተወት ተሰዋኣ።

እዋእ!

እወ!፣ ንሳ ምስ ተሰወኣት፣ ነታ ጨንፈር ምዕዳል እትዘሃል ቦታ፣ "ጋንዲ ሓዝዮ" ይብሃል። መቸም ከቢድ'ዩ - ዝተዘሃለኦ ክትጉበር ስለ ዘለካ ግን ከይፈተኻ ምቕባል እየ። ዝሸር ሃገር የለን። ኣብ መንነ-መንነ ኣሎ እንድዩ ካልኣ እቲ ቀንዲ ቦታይ ግን ሓለፊት ናይዛ ጨንፈር ኩይነ ክሳብ እዋን መላእ ሓርኮት ሰሪሑ።

- እሰክ ሃገር ካብ ተላዕለ ብዘሃሉ ገለ ኣዕልልና፧

ሃገር ዓቢን ነዊሕን ዅሎ እዩ። ተረር ዓቑብ ዘለዎ ዅሎ እዩ። ከም'ቲ ናይ ርእሲ ዓዲ ዘዕለልኩኻ እዩ። ናብቲ ቦታ ጀነረተር ኩተደይባ ምሒር ከቢድ'ዩ ነይሩ። ፋሕፋሕ ኣብልካ ብሱብ'ያ ትድይብ ነይሩ። ዝኾነ ንብረት ወይ ብሱብ ወይ ብገመል እዩ ዝድይቡ። እቲ ዝዝርመካ ኩኡ እዚ ኾሉ መራት ሳሕል ሱብ ብዞሩር ዓቕሉ ጸበብዎ። ኣብ ሃገር ግን ብቕሩርን በረድን ኢኻ ትንቀድድኒ። እዮም ኣብኡ ዝሸሩ ኣባላትና ከም ኣብርታን ዘማምቕ ጎልፎ መሳሊን እዮም ዝኾነድኡ ነይሮምዩ።

- እቲ ኣብ መንኮኹም ዝሸረ ወብያትን ወኒ ሰራሕን ከመይ ትገልርዮ፧

ኣብ መንኮና ዝሸረ ወብያት፣ በዓንዩ እሞ ክልኦ፣ ሰጠማትን ወብዳትኡ ተዋስትን ጸንዓትኡ ወፋያትን ንቑሓትን . . . ብሓጺሩ ከም ሓንቲ ሰድራ ኢና ነይርና። ኩሉ ንዮሪታትካ ብሓደ ስለ ዝኾኑ ሰራሕ ማእየት፣ ኣብ ምውፋር ዕንጺይቲ ሰውራ፣ ምጉባና፣ ምዝንጋዕ ... ኩሉ ንዮሪታትካ ብሓደ እዩ። ትሰሕቕ - ትጻወት፣ ትቅኖ ትንቀፍ፣ ክንያይ'ሞ ክንብሎ ኢና።

- ብቑንዱ መጻወዲ ዜና እንታይ'ዩ ዝዘሃል ነይሩ፧

ካብ 2ይን ሓደንታውን ገብኤ ንደሓር፣ ዘናን ምንቅቓሕን ተሪፉ፣ ሃገራዊ መርሓ ተዛሊሉ።

- ኣቑድም ኣቢልኩ፣ ተዛማደ . . ኩሓርስ ናብ ማሕበራዊ ጕዳይ ከይደ ኣልኩ ነይርኪ'ሞ፣ ምስ መን ኢኺ ተዛማድኪ፧ ሕጽኖት ገድሊኽ ከመይ ትገልርዮ፧

እቲ ዝምድና ወይ መርዓ ዝዘሃል ድሕሪ 1ይ ውድባዊ ገብኤ እዩ ተፈቒዱ። ኣነ ምስ መዛምድተይ ካብ መጀመርታ ኣብ ብዓል ባቑሉ መጉተበለ ዝዘሃል ቦታታት ሶሚናዊ ባሕሪ ኣብ ዝሸርናሉ፣ ብሓደ ስለ ዝሸርና ኣጸቢቑና ክንፋለጥን ክንቀራረብን ኣኽኢሉና እዩ። ኣብ 1981 ምስ ሰወእ ሞርማይ ንብረመሳቀል እየ ኣብ ዓንበርጉብ ተዛመደ።

ጋንዲ፣ ኣብ ርእሲ ዓዲ -1975

- ሕጽኖት ገድሊ'ሞ ከመይ ትገልርዮ፧

ጸበቕ። ሽዑ ይዝክረኒ ሰለስተ ጽምዲ ኢና ብሓደ ተመርዒና። ሰወእ ርእሶም ፍሰሃየ ምስ ኣልጋሽ ሓንኪሹ፣ መሓመድ ኒጋሽ ምስ ወለሽ ተዛመዶም። ንሓደ ወርሒ ኢኻ ትሕጸን።

- ኣብ'ዚ እዋን ብፍሉይ ትገልርዮ ማለት ዘይትርከበዮ፧

(ሱሓቕ) ሂወት ናይ ሰውራ ብዙሕ ገጽት እንድዩ ዝሓቁፍ።

- እንታይ ደኣ ክንደዚ ሱሓቕ እንታይ ድዩ ኢጋጠመካም፧

ደሓን ኣዕልልኒ ካብ በልካኺ ከዕልለሉ። ኣቡኺ ንሕጽኑ ዝሸርና ኣጋጣሚ ኣጋጠመኒ። ኣብ ሓደ ቦታ ኮይነ ክንሰርሕ ኣይከኣልናን። ኣብ ሓደ ቦታ

ማህደር ጀጋኑ

ሸሞንዲ ዕቕ-ባሚካኤል

ዕቃበ ብረት፡ ምዕራብን ምብራቕን

7ይ ክፋል

ኣብ ዓንቶኛ 6ይ ክፋል ናይዚ ኣርእስቲዘ፡ ዕቃበ ብረት ሰይዶ፡ ሓንቲ መሳርዕ ኣብ ማይፈጨቕምጠ ካልኦይቲ መሳርዕ ኣብ ምስዙናይ ነፍ ኣብሉ፡ ካብ ሶሜናዊ ባሕሪ ክሳብ ምዕራብ ኣብ ትሕቶ ባይታ ንዘዞንሽከ ኣጻዋር ደቂታተልን የዕዮቕን ምንባሩ፡ ምስ ምቕይያር ወተሃደራዊ ከነታት ድማ እተን ኣብ ማይፈጨቕምጠ ገዛእቲኦም ኣሃዱታት ሓንጎብ ናብ ሃዳመ፡ ድሒረን ከኣ ናብ ኣንየረ ገንዙ፡ ኣባኦት ኣሃዱ ኤምዳድ ኣብ ምዕራብ ብርንት ዝበለ ትሕቶ ባይታዊ መኽዘናት ሰረዛም ደልዲሎም ነም ዝበጹ፡ ማእከላይ ቦታ ዕቃበ ብረት ምዕራቡ ንደቡብን ምብራቕን ደዕድል ሰለ ዝበረ፡ ነም'ኡ'ውን ኣባኦቱ የንትትን ኣብ ነብኒያዊ ሓለዋ የዋፍርን ሰለ ዝበረ ክብድ ዝበለ ስራሕ የጋጥሞም ነይሩ፡፡ ብፍላይ ምስ ምዝላቕ ካብ ባረንቱ (ኑላሰ 1985) ብህጹጽ ንብረቲ ክቑጠር እናተቕዳደመ ኸሎ ብዘጋጠሞ ሓደጋ ወሕጅን ምንባሩ ናይ ሓደ ኣባልን ነበድ ስራሕ ተሰባሩ ኢልና ተሪኽና ነይርና፡፡ መቐጸልታ ናቲ እንሆ፡

ዳር ጋ ኣይፈልጣን'የ ዝበሃል መልሲ ኣይነበረን፡፡

ኣብ ሃዳመ፡ ኣርእስቶም ብዘዕባ ድራማ ገይሮም እናተጫነዙ ከለው፡ ንሓደ ብጹይ "'ኦፔራ' እንታይ ማለት'ዩ?" ኢሎም ሓቲቶሞ፡፡ እቲ ብጹይ ከኣ ነሞዝ ኩበል መሊሱ፡ "ኦፔራ ብቋንቋ እንግሊዝኛ ኮይኑ፡ ነሞዝ ኣብ ዓድና ዝድረፍ፡ 'ላለየ ላሉ፡' ናይ ብዮል ወዲ ትኹል፡ ጋል ኣንከረን ካልኦትን ማለት እንዳኣለ" ኢሉ መሊሱ፡፡ ሸዑ እቶም ዝፈልጡ፡ ከይፈተዉ ሱሓቕ ሰለ ዝመለቕምን፡ ኑቲ መኣዲ ትምህርቲ ናብ ሱሓቕ ቀዪሮሞ፣ መጭረቒ ድማ ኮይኑ፡፡ ኣብ ኣኣዳሚያዊ ትምህርቲ'ውን ተመሳሳሊ፣ እንግሊኛ ክመሃሩ ከለው፡ ገለ ካብ ተመሃሮ፡ "ፍኒስትራ 'ዊንዶው' ካብ ኣብ ማእከል ናይ'ታ ናይ ሕርሻ ግራቶም ኣንደር፡ (ትሕቶ ባይታዊ ገዝ) ሰራሑም ተተኳሲ ሰለ ዝቐየቡሩ፡፡ እቶም ኣብ ዘይወቕቱ ክትሕረሰን ክትዝራእን ዝረኣዩ ገባር ግን ተገረመ፡፡ ናብ ኣባኦት ኤምዳድ ቀረባም፡ "ኣቲም ተጋደልቲ፡ ተጻለልክሙ ዲኹም? ኣብ ወርሒ ኑሓሰ ዘረእኩም ድኣ መሓስ ክርክበልክሙ እዩ?" ኢሎሞም፡፡ ኣባኦት ኤምዳድ ግን ብመደብ ሰለ ዝገበሩዎ መልሲ ኣብ ምሉብ ኣይሓመቑን፣ "ክንፍትኖ ኢልና፣ እንተርከበ ኣርከበ፣ እንተዘይኣርከበ ድማ ዋላ ኣግማልና ደባልዑዎ ኢልና ዘረእናዮ፡" ኢሎም መልሲ ሂቦሞም፡፡

ዝዓበየ ትሕቶ ባይታዊ መኽዘናት ዕቃበ ኣጻዋር ምዕራቡ ካብ ሃዳመ ንሸነኽ ምዕራቡ ክሳብ ተሸዙ ገደፉዋ፡፡ እቶም ሸፋቱ ነም ኣመሉም ክዘምቱ ናብታ ጉድጓድ እትው ምስ በለ፡ ሓደ ካብ መንነኣም ነታተ ረገጹ ሞይቱ፡፡ ዝተረፉ ግን ሃዲሞም፡፡

ኣብ 1987 ዓ/ም፡ ኮሚሽን ዝበሃል ቅርጻዊ ኣወዳደባ ተኣታትዩ፡፡ ኣብ ድሕሪ መሳመር ዝርከብ ክፍልታት ብፍላይ ዕቃበ ብረት'ውን ኣብ ምምሕዳራዊ ቅርጺ ስመጠ ገበረ፡፡ እቲ ኣቐዲሙ ማእከላይ ቦታኡ ኣብ ምዕራብ ገይሩ ንኹሉ ድሕሪ መሳመር ዝሓቁፍ ዝበረ ምምሕዳር፡ ካብ ካልኣይን ሓድነታውን ንሓኤ ንደሓር፡ ምሕደራ ደቡብን ምብራቕን ካብ ኢዱ ወጽኡ፡፡ ንምዕራብን ንሶሜንን ጥራይ ሓቑፈ፡፡

ኮምሽናት ብደረጃ ዞባ ምስ ቆማ፡ ንመጽዓኛና'ውን ጸለው፡፡ "ከላተን ናይ ዞባ ኣግማል ብሓንጎብ ተጠርኒፈን ደጀንና ሳሕል ዝመጽኡ ኣጻዋር፡ ቀጥታ ንወደን ክህቡም ሓላፊ ምዕራብ ጠዓመ መብረሃቲ መምርሒ ተቐበለ፡፡ ጠዓመ ብወኒ ድማ፡ ብርኃነ ንብረክርስቶስ ንዝተባህለ ካብ ላዕለወት ሓለፍቲ ወደን ክርክብ ምስ መጽኡ ኣረከቡ፡፡ እቲ ወደናይ፡ ኣጻዋር ክርክብ ናብ ሃዳመ (ናብ ጠዓመ) ምስ መጽኡ፡ ግቡእ ናይ ምርኽኻብ መሳርሕ ተኻየደ፡፡ ትሕዝቶ ናይቲ ንወደን ዝተዋህበ ንብረት ኤምዳድ፡ 1,000,000 (ሓደ ሚልዮን) ጥይት ከሳኸኽ፡ 2000 ኤፍ ዋን ቦምባ ኣድን 500 ቦምባ ኣርቢጂን ምንባሩ፡ ብጂይ ጠዓመ መብረሃቲ ንሰኑዳቲ ተወከሱ ገለጹዎ፡፡

እተን ኣጻዋር ተጻዒነን ካብ ሸላሎ ንትግራይ ክሰግራ ዝተበገሳ መኪይን፡ ኣብ ጎላጉል ሰንበል ምስ በጽሓ ጭቃ ሐዘወን መንገደን ክቐጽላ ኣይክኣላን፡፡ እቲ ጠለብ ኣዘዞ ህጹጽ ብምንባሩ፡ ወደን ኣማኢት ኣእዱግ ኣምጺኦም ጽዒናም ክወስዱዎ ፈቲናም፡፡ ግኔ እቶም ኣእዱግ'ውን ብጭቃ ተታሒዞም ምኻድ ሰኣኑ፡፡ ድሕሪ'ዚ፡ ክልተ ሸሕ ዝኾነውን ንባራይ ኣዘዝም ብሰናዊ ጉልቡት ወሲዶሞ፡፡ ካብ ዕቃበ ብረት ድሕሪ መሳመር ንወደን ዝተዋህበ ኣጻዋር፡ ብዘይካ'ዚ ኣብ ወርሒ ሓምለ 1987 ዝተጓደሉ፡ ኣብ ወርሒ ጥቅምቲ 1981 እውን ንወደን ተጓዲሉ ነም ዝበረ፡ ኣብ ዙሓለፈ ጽሑፍ ተገሊጹ ነይሩ፡፡

ብዘይካ'ዚ ናይ ምዕራብን ሶሜንን ንጥፈታት፡ ክፍሊ ዕቃበ ብረት ድሕሪ መሳመር ጸላኢ ደቡብን ምብራቕን እውን ናይ ገዛኢ ርእሱ ታሪኽ ኣሎዎ፡፡ ኣሃዱታት ህዝባዊ ግንባር ወተሃደራዊ ንጥፈታቶን ንደቡብን ምብራቕን ገጽን ሰለ ዘሰፍሓሉ፡ ኣብ ውዳበን ኣሰራርሓን ዕቃበ ብረት ድሕሪ መሳመር'ውን ንኣሽቱ ለውጢ ክግበር ናይ ግድን ነይሩ፡፡

በዚ መሰረት፡ ኣብ መውዳእታ ዓመት ናይ 1980፡ ገለ ክፋል መሳርዕ ሶሜናዊ ባሕሪ፡ ምስ ዓሰርተ ሓመሽተ ኣግማሉም ናብ ዓሊገደ ብምግዛዝ'የም መሳረኽር ዝደነፋ፡፡ ኣብ ኮበጂታት መዕዮርን ሸዕብን ንዘተቐበረ ኣጻዋር ዘመሓድሩ ነበሩ መሳርዕ ክፍሊ ዕቃበ ብረት ሶሜን ኑቲ ኣብ ድሕሪ መሳመር ዘይሰርሕ ኣጻዋር፡ ብናይ ማዕሚደ ጸረመጥቃዕቲ መገዲ ምስ ተኸፍተ ንኣኸል ሰደዱዎ፡፡ ኑቲ ዝተረፈ ኣጻዋር ግኔ ገለኡ ንምለዛናይ ክግዕዘ ከለ፡ ገለ ክፋሉ ኸኣ ናብ ዓሊገደ መሰደም ኣብ ምሕደራ ደቡብን ምብራቕን ኣእተወዎ፡፡ ካብቲ ተሳዒበሉ ነበረ ቦታ ተላዒሉ ብኣግማል ተጓሪቱ፡፡ ኣብቲ ኣግማል ክኸይዱኡ ዘይክኣላ ኮበጂ ኸኣ ብዘላታፍነት ህዝቢ እናተጓረተ፡ ጽርግያታትን መሳረኽራትን ጸላኢ ሰንጠቐ ንዓሊገደ ነም ዝሓልፍ ተገይሩ፡፡ ኣባኦት ኤምዳድ ከኣ፡ ናብቲ ዝተዳለወ ትሕቶ ባይታዊ ገዝወትን ጎዳጉድን ኣእትዮም ዓቕቡዎ፡፡

ይቐጽል

ደበኔይ ተኸፋገሪ
ማ/ምርምርን ስኑዳን
ቢ/ጽ ሓለቓ ጠ/ሲታፍ

ካብ ኣባላት ዕ. ብረት ኣንቶረ ሃዳሙ

ሓዳስ
ናድነት ደስበለ - ሓበን ገብረአምላኽ-ሳምራዊት መለስ

ቤት-ፍርዲ ሸሪዓ ዞባ ማእከል ኣስመራ

ዲና ሓድሽ ናስራይ፡ ብመክል ዓ/ረሐም ሳልሕ ኣድም፡ ሓድሽ ናስራይ ሓንሳብ ብ2018 ዓ/ም ስለዝሞረፈ፡ ኣነ ጓሉ ዲና ሓድሽ ናስራይ ወራሲት ምኳነይ ደረጋጽለይ ስለ ዝበኣት፣ ዝቓወም እንተሉ፡ ን23/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ሸሪዓ ይቕረበ፡፡

1ይ ቤት-ፍርዲ ዞባ ማእከል ኣስመራ

ፍዮሪ ዙርየስ ዳኢል፡ ኣደይ ስምሳም ንብረስሳ ባራኡ ስለዝሞረፈት፡ ኣነ ምስ 2 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምኳንና ደረጋጽልና ስለ ዝበኣት፣ ዝቓወም እንተሉ፡ ን09/12/26 ኣብ ቤ/ፍ 8ይ መጋጌያ ይቕረበ፡፡

ብፍ/በ/መሳል ወራሳቲ ብርኽቲ መሓሪ ንብረኣምላኽ ቸኾር ኣምለሰም ተሰፋማርያም፡ ብፍ/ስ/ዕዳ 1. የርዳኖስ ኣምለሰም ተሰፋማርያም 2. ኣዘ. ኣምለሰም ተሰፋማርያም፡ መክል የሳን መብጌታ፡ ናይ ፊጽሚ ክሲ. ተመሳሪቱልኩም ስለ ዘሎ፡ ኣድሪኖኻ ስለ ዘይተፈልጠ፡ ተጸዋዕቲ ን22/12/26 ኣብ ቤ/ፍ 7ይ መጋጌያ ዕእኽል. ይቕረቡ፡ እንተዘይቀሪቡኽሙ፡ ጉዳይካም ኣብዘለኾሉ ክረኣ ምኳኑ ንሕቡር፡፡

ያዲኤል ሚሮን ሃይሉ መክል ኣብ ኣርኢዩ፡ ስም ወድና ሚሮን ሃይለ ምባል ተሪፉ፡ ክረስ ሚሮን ሃይለ ተባሊሉ ይተኣረመሊይ ስለ ዝበኣ፣ ዝቓወም እንተሉ፡ ን08/12/26 ኣብ ቤ/ፍ 7ይ መጋጌያ ይቕረቡ፡፡

ከሳሲ. ተወልደ ንብረስላሴ ተስፋይ፡ ተኸሳሲት ሰዘ. እስቲፋኖስ ወልደስላሴ፡ መክል ሰናይት ንብረስላሴ ተስፋይ፡ ናይ ሓጺር ክሲ. ተመሳሪቱልኩ. ስለ ዘሎ፡ ብኣኽል ወይ ብኤኺዊ መክል ን08/12/26 ኣብ ቤ/ፍ 6ይ መጋጌያ ቅረበ፡፡ እንተዘይቀሪቡ፡ ጉዳይኪ. ኣብ ዘየለኾሉ ክረኣ ምኳኑ ንሕቡር፡፡

ከሳሲ. ዑቕባልደት እምዛ ኣረይ፡ ተኸሳሲት ርብቃ ንብረማሕጵል፡ ናይ መሓለኽሲ. መልስን ንመሓለኽሲ. መሳረት ዝኾኑ ሰውን ወይ ናይ ምኽር ዝርዝር ዝገልጽ ጽሑፍን ሒዝኩም ን08/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ቀረበ፡፡ እንተዘይቀሪቡኽሙ፡ ጉዳይኩም ኣብ ዘየለኾሉ ክረኣ ምኳኑ ንሕቡር፡፡

ከሳሲት ቀደስቲ እዮብ ፍትዊ፡ ተኸሳሲ. የናስ ንብረሂወት፡ ናይ ሓጺር ክሲ. ተመሳሪቱልካ ስለ ዘሎ፡ ኣድሪኖኻ ስለ ዘይተፈልጠ፡ ብጊዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ን08/12/26 ኣብ ቤ/ፍ 7ይ መጋጌያ ዕ/እኽል. ቅረቡ፡ እንተዘይቀሪቡኽ፡ ጉዳይካ ኣብዘለኾሉ ክረኣ ምኳኑ ንሕቡር፡፡

ብፍ/በ/ዕዳ ኣፈወርቂ ንብረኣማዘአብሀር ንብረከሪኹ፡ ብፍ/በ/መሳል ኑርሕሩን ዓብዱራሕማን ጣሀር፡ ንጉዳይ ፊጽሚ ዝምልከት ምልክታ ቀሪቡልካ ስለዘሎ፡ መልሲ. ሒዝካ ብኣኽል ወይ ብኤኺዊ መክል ን23/12/26 ኣብ ቤ/ፍ 8ይ መጋጌያ ቅረቡ፡፡ እንተዘይቀሪቡኽ፡ ጉዳይኪ. ኣብ ዘየለኾሉ ክረኣ ምኳኑ ንሕቡር፡፡

ከሳሲት ሆየኣና ዘናንብርኤል፡ ተኸሳሲ. ኣቶ ኣብይ ኣርኢዩ፡ ናይ ሓጺር ክሲ. ተመሳሪቱልካ ስለ ዘሎ፡ ብኣኽል ወይ ብኤኺዊ መክል ን22/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ቀረቡ፡፡ እንተዘይቀሪቡኽ፡ ጉዳይካ ኣብ ዘየለኾሉ ክረኣ ምኳኑ ንሕቡር፡፡

ርዝና ተክኤ፡ ስም ት/ዕድመ ደቂይ 1. ሩፍታ ዘርኢት ኣፈም ምባል ተሪፉ፡ ሩፍታ ዘርኢት ኣፈወርቂ 2. ሜሎት ዘርኢት ኣፈም ምባል ተሪፉ፡ ሜሎት ዘርኢት ኣፈወርቂ ተባሊሉ ይተኣረመሊይ ስለ ዝበኣት፣ ዝቓወም እንተሉ፡ ን15/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረቡ፡፡

1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ እምባ ደርሆ

ከሳሲት ሆየኣና ዘናንብርኤል፡ ተኸሳሲ. ኣቶ ኣብይ ኣርኢዩ፡ ናይ ሓጺር ክሲ. ተመሳሪቱልካ ስለ ዘሎ፡ ብኣኽል ወይ ብኤኺዊ መክል ን22/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ቀረቡ፡፡ እንተዘይቀሪቡኽ፡ ጉዳይካ ኣብ ዘየለኾሉ ክረኣ ምኳኑ ንሕቡር፡፡

ወ/ሮ የዲት ወልደያወሃአስ ንብረዘቢ፡ መክል ምሕረትኣብ የወሃአኽ ተጸዋኒ ወራ/ኾ፡ ጳዊት ወልደያወሃአኽ ኣብርሃም ጳዊት፡ መክል ምሕረት ብርሃኔ ንሉቦዋ ተቓወሞ ብምቕራቡ ብጊዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ብኣኽል ወይ ብኤኺዊ መክል ን23/12/26 ኣብ ቤ/ፍ 1ይ መጋጌያ ቁ/33 ቅረበ፡፡ እንተዘይቀሪቡኽ፡ ጉዳይካ ኣብ ዘየለኾሉ ክረኣ ምኳኑ ንሕቡር፡፡

ወ/ሮ ጺጋ ንገሰ መሓረ፡ ኣደይ ትንሽኣ እዮኡ ጻድቅ ስለዝሞረፈት፡ ኣነ ምስ 2 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምኳንና ደረጋጽልና ስለ ዝበኣት፣ ዝቓወም እንተሉ፡ ን22/12/26 ኣብ ቤ/ፍ 9ይ መጋጌያ ቁ/32 ይቕረቡ፡፡

1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ እምባ ደርሆ

ከሳሲት ሆየኣና ዘናንብርኤል፡ ተኸሳሲ. ኣቶ ኣብይ ኣርኢዩ፡ ናይ ሓጺር ክሲ. ተመሳሪቱልካ ስለ ዘሎ፡ ብኣኽል ወይ ብኤኺዊ መክል ን22/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ቀረቡ፡፡ እንተዘይቀሪቡኽ፡ ጉዳይካ ኣብ ዘየለኾሉ ክረኣ ምኳኑ ንሕቡር፡፡

ርዝና ተክኤ፡ ስም ት/ዕድመ ደቂይ 1. ሩፍታ ዘርኢት ኣፈም ምባል ተሪፉ፡ ሩፍታ ዘርኢት ኣፈወርቂ 2. ሜሎት ዘርኢት ኣፈም ምባል ተሪፉ፡ ሜሎት ዘርኢት ኣፈወርቂ ተባሊሉ ይተኣረመሊይ ስለ ዝበኣት፣ ዝቓወም እንተሉ፡ ን15/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረቡ፡፡

1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ መንደፈራ

ከሳሲ. መርሃዊ ካሕሳይ ዘሚክኤል፡ ተኸሳሲ. መርሃዊ ዑቕባሚኽኤል ገብሱ፡ ናይ ዕለት 15/01/2010 ዓ/ም ዝተፈጸመ ወዕል መሻጣ መካና ዝብል ክሲ. ቀረብልካ ስለ ዘሎ፡ ኣድሪኖኻ ስለ ዘይተፈልጠ፡ ብኣኽል ወይ ብኤኺዊ መክል ን23/12/26 ኣብ ቤ/ፍ 2ይ መጋጌያ ቅረቡ፡ እንተዘይቀሪቡኽ፡ ጉዳይኪ. ኣብ ዘየለኾሉ ክረኣ ምኳኑ ንሕቡር፡፡

ኣንደኣት ሃይለ የወሃአኽ ኣደይ ስተብርሃን ጸጉ ወልዱ ስለዝሞረፈት፡ ኣነ ምስ 1 ሓወይ ወረስቲ ምኳንና ደረጋጽልና ስለ ዝበኣት፣ ዝቓወም እንተሉ፡ ን28/01/27 ኣብ ቤ/ፍ 3ይ መጋጌያ ይቕረቡ፡፡

ምሕረት ባይሩ ንብረኣማዘአብሀር ምባል ተሪፉ፡ ኤታይ ፍቕርተማርያም ተባሊሉ ይተኣረመሊይ ስለ ዝበኣት፣ ዝቓወም እንተሉ፡ ን29/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረቡ፡፡

1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ ዓዲ ኻላ

ፊልሞን ኣስሞሮም ኒጋኒ ምባል ተሪፉ፡ ኣማኑኤል ኣስሞሮም ኒጋኒ ተባሊሉ ይተኣረመሊይ ስለ ዝበኣ፣ ዝቓወም እንተሉ፡ ን16/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረቡ፡፡

ሕሪቲ ዑቕባበረ ዘድንግል ምባል ተሪፉ፡ ድሌት ዑቕባበረ ዘድንግል ተባሊሉ ይተኣረመሊይ ስለ ዝበኣት፣ ዝቓወም እንተሉ፡ ን21/01/27 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረቡ፡፡

1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ ሰንዓፈ

ቦኽረጸየን ሓንሳ ተሰፉ ምባል ተሪፉ፡ ቦኽረጸየን ሓንሳ ተሰፉ ተባሊሉ ይተኣረመሊይ ስለ ዝበኣ፣ ዝቓወም እንተሉ፡ ን24/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረቡ፡፡

ከሳሲ. ተሰፉገወት ገ/ኢየሱስ ገ/ትንሳኤ፡ ተኸሳሲት ኣብነ ስዩም በርሀ ንዋኒ. ዝምልከት ናይ ስ/ስ ክሲ. ቀረብልኪ. ስለዘሎ፡ ብኣኽል ወይ ብኤኺዊ መክል ን09/12/26 ኣብ ቤ/ፍ 2ይ መጋጌያ ቅረቡ፡ እንተዘይቀሪቡ፡ ጉዳይኪ. ኣብ ዘየለኾሉ ክረኣ ምኳኑ ንሕቡር፡፡

1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ ጸሮና

ከሳሲ. ተኽለሚርያም ዓንደብርሃን ንብረስላሴ፡ ተጸዋኒት መብራሃቲ መንግስቱ፡ ሃሸሞኣኤል፡ ናይ ሓጺር ክሲ. ተመሳሪቱልኪ. ስለ ዘሎ፡ ብኣኽል ወይ ብኤኺዊ መክል ን22/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ቀረበ፡፡ እንተዘይቀሪቡ፡ ጉዳይኪ. ኣብ ዘየለኾሉ ክረኣ ምኳኑ ንሕቡር፡፡

ኣራሽ. ትክእ ኣብርሃ ምባል ተሪፉ፡ ፊፉዝ ትክእ ኣብርሃ ተባሊሉ ይተኣረመሊይ ስለ ዝበኣት፣ ዝቓወም እንተሉ፡ ን24/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረቡ፡፡

እዝመቲ በራኺ. መሳሽን ምባል ተሪፉ፡ ኣዘመት በራኺ. መሳሽን ተባሊሉ ይተኣረመሊይ ስለ ዝበኣት፣ ዝቓወም እንተሉ፡ ን24/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረቡ፡፡

ሶፊድ ኢብራሂም ሶፊድ ምባል ተሪፉ፡ ሶፊድ ኢብራሂም መሓመድ ሶፊድ ተባሊሉ ይተኣረመሊይ ስለ ዝበኣ፣ ዝቓወም እንተሉ፡ ን15/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረቡ፡፡

1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ ጊንዳዕ

ሑመድ ኢብራሂም ዑመር ምባል ተሪፉ፡ ሑመድ ኢብራሂም እድሪስ ሰም ኣደይ ከኣ ፋጥና መሓመድ ዓኢ. ጃብር ምባል ተሪፉ፡ ዓሸ ሓሰን ሚሕሙድ ተባሊሉ ይተኣረመሊይ ስለ ዝበኣ፣ ዝቓወም እንተሉ፡ ን10/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረቡ፡፡

1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ ባጽዕ

ዛሀራ ሳልሕ ዐሰማን ምባል ተሪፉ፡ ዛሀራ መሓመድ ሳልሕ ተባሊሉ ይተኣረመሊይ ስለ ዝበኣት፣ ዝቓወም እንተሉ፡ ን14/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረቡ፡፡

ከሳሲት ሉና ተስፉጋብር ተኸሳሲ. ስምኣን ገደይ ዙርየት፡ ናይ ሓጺር ክሲ. ተመሳሪቱልካ ስለ ዘሎ፡ ብኣኽል ወይ ብኤኺዊ መክል ን21/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ቀረቡ፡፡ እንተዘይቀሪቡኽ፡ ጉዳይካ ኣብ ዘየለኾሉ ክረኣ ምኳኑ ንሕቡር፡፡

1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ ከረን

ሳሚኤል ተስፉብርሃን ምባል ተሪፉ፡ ዘርኢጋብር ተስፉብርሃን ተባሊሉ ይተኣረመሊይ ስለ ዝበኣ፣ ዝቓወም እንተሉ፡ ን23/12/26 ኣብ ቤ/ፍ 2ይ መጋጌያ ይቕረቡ፡፡

ብፍ/በ/መሳል ኣቶ ጋብር ተምሞ በራኺ፡ መክል መም/ ትንሽኣው ተምሞ፡ ብፍ/በ/ዕዳ ኣቶ ስልጣን በራኺ. ኣብ፡ ንዎንኩም ዝምልከት ፊጽሚ ሲቪላዊ ክሲ. ቀረብልኩም ስለ ዘሎ፡ ብኣኽል ወይ ብኤኺዊ መክል ን14/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ቀረበ፡፡ እንተዘይቀሪቡኽሙ፡ ጉዳይኩም ኣብ ዘየለኾሉ ክረኣ ምኳኑ ንሕቡር፡፡

ወ/ሮ ሽርኺካ ስምኦን ሉቃስ፡ መሰድና ስምኦን ሉቃስ ተስፉጸየንን ለተኣማማክ ረ/ ግልውትን ስለዝሞረፉ፡ ኣነ ምስ 6 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምኳንና ደረጋጽልና ስለ ዝበኣት፣ ዝቓወም እንተሉ፡ ን16/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረቡ፡፡

1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ ገለብ

ሸሸኩላይ ዓሊ. መ/ድ ምባል ተሪፉ፡ ሸሸነሽይት ዓሊመሓመድ ተባሊሉ ይተኣረመሊይ ስለ ዝበኣ፣ ዝቓወም እንተሉ፡ ን16/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረቡ፡፡

መሓምድ ዑመር መሓመድ ሕመድ ምባል ተሪፉ፡ ዑመር መሓምድ ሕመድ ተባሊሉ ይተኣረመሊይ ስለ ዝበኣ፣ ዝቓወም እንተሉ፡ ን12/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረቡ፡፡

1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ ሞልቂ

ወ/ሮ ስላነ ተስፉልደት ንብርሃት ምባል ተሪፉ፡ ስላነ ተስፉልደት ንብርያ ተባሊሉ ይተኣረመሊይ ስለ ዝበኣት፣ ዝቓወም እንተሉ፡ ን30/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረቡ፡፡

1ይ ደረጃ ቤት-ፍርዲ ዓሰብ

መሓምዶልኣሚን ዓሉ. ሚሕመድ፡ ምባልኣት ተሪፉ፡ መሓመድ ኣሚን ዓሉ. ሚሕሙድ ተባሊሉ ይተኣረመሊይ ስለ ዝበኣ፣ ዝቓወም እንተሉ፡ ን12/12/26 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረቡ፡፡

NOTICE

Notice is hereby given to the public that the shareholders of PRIMA COUNTRY CONSTRUCTION P.L.CO. in their extraordinary meeting held at the head office on the date of 22nd August, 2026 have resolved that Mr. Yemane Gebremeskel Zello have withdrawn from the company by selling all of his 210 shares to Mr. Jabir Idris Mohammed (200 shares), Mrs. Seedi Mohammednur Nurhussien (5 shares) and to Mrs. Zeineb Mohammednur Nurhussien (5 shares) respectively. Similarly Mr. Michael Bereketeab Semere has also withdrawn from the company by selling his single share to Mr. Jabir Idris Mohammed. Accordingly the current setup of the company and share contribution of each member is shown below. The previous manager is also replaced by Mr. Jabir Idris Mohammed.

S/N	SHAREHOLDERS NAME	No of SHARE
1	Mr. Jabir Idris Mohammed	201
2	Mrs. Seedi Mohammednur Nurhussien	05
3	Mrs. Zeineb Mohammednur Nurhussien	05
	TOTAL	**211**

PRIMA COUNTRY CONSTRUCTION P.L.CO.

ናጽነት ደስበለ -ሓበን ገብረአምላኽ- ሳምራዊት ሞላስ

Zara Mining Share Company

Vacancy Announcement

Position:	**Storekeeper**
Number required	**02**
Location:	Based at Koka Gold Mine (Site)
Reporting to:	**Warehouse Supervisor**
Primary Responsibility & Scope of Work	The primary purpose of this position is to receive materials delivered to the site from suppliers to unload the goods safely using warehouse equipment or manually as the situation requires. At the time of receipt of goods, confirm that the goods have been sent by the supplier based on the purchase order and check that they are delivered in good condition. To initiate purchase requests and to keep safe and tidy the inventory.
Duties:	• Preparing a Good Received Note on the arrival of goods and preparing the discrepancy report. • The material received by the Warehouse Coordinator must be appropriately arranged. • Keeping stores tidy and organized. • After the receipt of materials, they are to be appropriately preserved. • Ensure safe keeping both as to quality and quantity of materials. • Storing and securing of goods in the warehouse. • Maintain a stock control register to manage item consumption and ordering for spare parts and reagents. • Maintaining inventories. • Maintaining stock control register. • Periodic stock take and drawing up of purchase requisitions are required. • Initiate action for stoppage of further purchasing when the stock level approaches the maximum limit. • Issue of material and supplies to authorized personnel. • Issue materials only in required quantities against authorized requisition notes/material lists. • Use Pronto system daily. • Perform other duties as required.
Formal Education, Certifications or Equivalents	- Diploma in Commerce or Material Management.
Work-related experience	• At least three (3) years' experience working directly in a warehouse in a similar capacity. • Preferably having experience with a mining or exploration company.
Nature and length of time	- Indefinite
Other skills and abilities	- Ability to communicate fluently in English and Tigrigna. Strong written and oral communication skills. Reliable, responsible, dependable, and fulfilling obligations. Having a valid driving license is an advantage. Knowledge of Microsoft word, Excel, and outlook.
Unique Requirements / Other Information	- Must have a strong safety ethic and the ability to promote safety positively. - Demonstrate application of continuous improvement ideas - Ability to communicate effectively across all levels.

Salary: According to the Company's salary scale**.**

Place of work: Zara Mining Sh. Co. Gold Mine, Zoba Gash Braka

Additional Requirement for nationals: Having fulfilled their National Service obligations and providing evidence of a release paper from the Ministry of Défense—present Clearance paper from the current/last employer. Only short-listed applicants would be considered as potential candidates for an interview. Application documents will not be returned to the sender.

Address: Please mail your applications to Zara Mining Share Company. P. O. Box 2393.
Asmara, Eritrea.

Note to Eritrean applicants: Please send a copy of your application to Aliens Employment Permit Affairs **P.O. Box 7940** Asmara, Eritrea. and Eritrea. Mineral Resources Management **P. O. Box 27**2

Deadline for application: 10 days from the day of the announcement

ጥዕና

ሱሌማን ኣሕመድ

ፍልልይ ቀዳማይን ካልኣይን ዓይነት ሕማም ሽኮር

ግዴይ ሕማም ሽኮር ዝኾነ ሰብ ግቡእ ቁጽጽታን ሕክምናዊ ክኽእነን እንተገይሩ ብዙይ ጸገም ዕለታዊ ህይወቱ ክመርሕ ይኽእል እዩ። እዚ ክኸውን ዝኽእሉ እቲ ግዴይ ኣብ ልዕሊ'ቲ ሕማም ግቡእ ኣፍልጦን መረዳእታን ምስ ዘህልዎ ጥራይ እዩ። እቲ መረዳእታ እንታይ ዓይነት ሕማም ሽኮር ሓሚሙ ነም ዘሎ ካብ ምፍላጥ እዩ ዝጅምር - ቀዳማይ ወይ ካልኣይ ዓይነት ሕማም ሽኮር።

ክልቲኣም ዓይነት ሕማም ሽኮር ሃጉየም ሕክምናዊ ክኽእን እዩ ዘድልየም። ስለዚ ኣብ መንነ ክልቲኣም ዓይነት ሕማም ሽኮር ዘሎ ፍልልይ ምርኢይ መሳረታዊ እዩ።

ኣፍልጦን ብዘዝ ሕማም ሽኮር

ክልቲኣም ዓይነት ሕዱር/ ህረት ሕማምታት እየም። ክልቲኣም ኣብ ሻምብቆታት ደም ልዑል 'ግሉኮዝ' (ሽኮር) ክህሉ ይገብሩ። እቲ 'ግሉኮዝ' ካብ እንምገቡ ነም ዒ፣ ፓስታ ወይ ፍሩታ ዝኣመሳሉ ናይ ካርቦሃይድሬደስ መግቢታት እዩ ዝመጸኤ። ስርዓተምሕቖቕ መግቢ ኦቲ ካርቦሃይድሬደስ ምስ ኣዋቕቕ ናብ 'ግሉኮዝ' ይቐየር። ተመጺዩ ናብ ሰራውር ደምና ይሕወስ።

ቛኗጠ (pancreas) 'ኢንሱሊን' ዝተባህለ ሆርሞን እዩ ተፍሪ። 'ኢንሱሊን' ኣብ ደምና ዝህሉ 'ግሉኮዝ' ኣመጻርርዩ ኣብ መላእ ሰብኮና ዝጋበ ዋህዮታት ብዘየገድ ነም ዝጥቀመሉ ይገብር። ሓደ ሰብ ሕማም ሽኮር ዘሎም ሰብኩ ኢንሱሊን' የናሪ የለን፣ ወይ እቲ ዝፈጠ 'ኢንሱሊን' ብዘየገድ ኣብ ጥቕሚ ደወሰል የለን ማለት እዩ። ኣብ ነፀዝ ከኑ እቲ 'ግሉኮዝ' ኣብ እንምገቡ ነም ዒ፣ ፓስታ ወይ ፍሩታ ዝኣመሳሉ ናይ ካርቦሃይድሬደስ መግቢታት እዩ ዝመጸኤ። ስርዓተምሕቖቕ መግቢ ኦቲ ካርቦሃይድሬደስ ምስ ኣዋቕቕ ናብ 'ግሉኮዝ' ይቐየር። ተመጺዩ ናብ ሰራውር ደምና ይሕወስ።

ቛኗጠ (pancreas) 'ኢንሱሊን' ዝተባህለ ሆርሞን እዩ ተፍሪ። 'ኢንሱሊን' ኣብ ደምና ዝህሉ 'ግሉኮዝ' ኣመጻርርዩ ኣብ መላእ ሰብኮና ዝጋበ ዋህዮታት ብዘየገድ ነም ዝጥቀመሉ ይገብር። ሓደ ሰብ ሕማም ሽኮር ዘሎ ፍልልይ ምርኢይ መሳረታዊ እዩ።

ሕማም' ተባሂሉ'ውን ይግለጽ እዩ። ክልኣይ ዓይነት ሕማም ሽኮር ግኖ ኣብዚ ዝዛየል እዩ። ሰብኮና እኽል 'ኢንሱሊን' ነፍሪ ምስ ዘይትኽእሉ ወይ እቲ ዝፈረየ 'ኢንሱሊን' ኣብ ግቡእ መዓላ ምስ ዘየብጽሕ እዩ ዝዝሃደ። እዚ ብዘዛየለየ ምኽንያት ወይ ጠንቂ ክፍጠር ዝኽእል እዩ።

ጸብጽቡ ነም ዘመልክትዎ ቀዳማይ ዓይነት ሕማም ሽኮር ገ8 ሚእታዊት ኣብ ጠቕላላ ግዴይት ሕማም ሽኮር ክፀሉ እኽሉ። ካልኣይ ዓይነት ሕማም ሽኮር ን90 ሚእታዊት ኣብ ግዴይት ይሸፍን። ቀጸርያም ወኑድ ኮይኑ'ምባር ካልኦት ዓይነት ሕማም ሽኮር'ውን ኣለዉ።

ተኸእሎታት ቀዳማይን ካልኣይን ዓይነት ሕማም ሽኮር

ዓይነት ሕማም ሽኮር

ሕማም ሽኮር ኣብ ዘለዎም ሰድራ ምወላድ፣ ቀዳማይ ዓይነት ሕማም ሽኮር ከሊማዕበል ዘኽእ ተኸእሎ ብኽሑት መጠን እዩ ዝጸለ። ካልኣይ ዓይነት ሕማም ሽኮር ከሊማዕበል ዝዘሎ ተኸእሎ ግኖ ዝለዓለ እዩ ዝዝበር።

ዘዩነም ቀዳማይ ዓይነት ሕማም ሽኮር ካልኣይ ዓይነት ሕማም ሽኮር ከሊማዕበል ዝዝበሩ ተኸእሎታት ሓደሎ እዩም።

ቀዳማይ ዓይነት ሕማም ሽኮር

ቀዳማይ ዓይነት ሕማም ሽኮር ግኖ ኣብ ህጻንኦት ዝዝደ ሕማም ይኹንምባር እቲ ሕማም ኣብ ዝኾነ ክሊ ዕድመ ንዘርኣብ ሰብ ከጥቅዕ ይኽእል።

ካልኣይ ዓይነት ሕማም ሽኮር

ዘይ ነም ቀዳማይ ዓይነት ተኸእሎታት ካልኣይ ዓይነት ሕማም ሽኮር ምስ ምወሳኽ ዕድመ እናዝደ እዩ ዝኾይዲ።

መጸናዕቲታት ነም ዘመልክትዎ ካልኣይ ዓይነት ሕማም ሽኮር ኣብ ገለ ህዝቢ ዓለም ዝያዳ ይዝደ እዩ።

ክኽእን ሕማም ሽኮር

ሕማም ሽኮር ዘለዎ ሰብ ኣብ ኣመጋግቡኡ ዘርእዮ ተገዳስነት እቲ መሳረታዊ ፍወሳ እዩ። ሕማም ሽኮር ዘለዎ ሰብ ኣብ ዓይነት ጥራይ ዘይኣቱ ኣብ ዓቐን መግቦን ግዜ ኣመጋገቡን ክገይስ ነም ዘለዎ እየም ሓኪይም ዘጸርሩ። ጸሕኒ (fiber) ዘለዎም ኣእኩል ሓይስቲ ኢነምልትን ፍረታትን ምምጋቡ መሳረታዊ ቡየገዘኡ ካብ ክልተ ሊትሮ ዘይወሕድ ማይ ምስታይ እቲ ሕማም ካብ ዝሃምማዕ ሜላ ኣመጋገባ ክኸውን ኣኽለ። ኣብ ገዝኾ ኩነታት ናይቲ ግዴይት ብቐልጠፍ ሓቒቐም ሽኮር ከመሪዊዉ ካብ ዝኾኦሉ ነም ተምሪ ጸዕዳ ሽኮርን መጺርን ካብ ምወሳድ ምሕራም ይግባእ።

ምቁጽጻር ሕማም ሽኮር

- ኣብ ፍወሳ ሕማም ሽኮር እቲ ግዴይ ብዘዐ'ቲ ሕማም እኽል ኣፍልጦ ክህልዎ እቲ መሳረታዊ ነገባ እዩ።

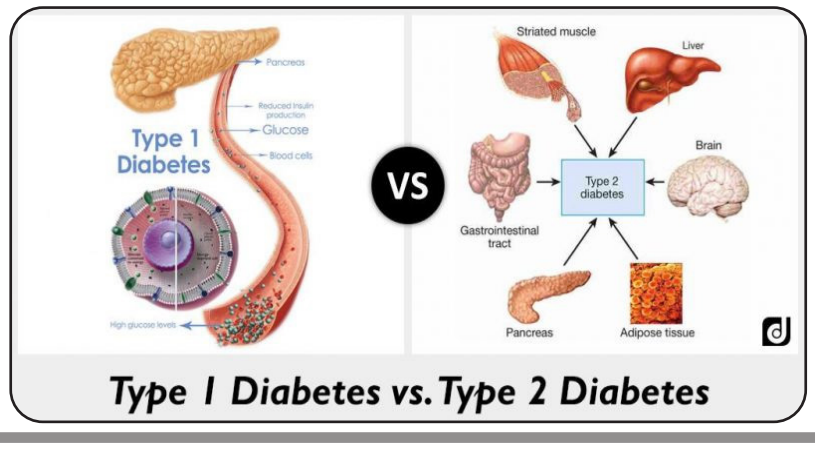
- ሕማም ሽኮር ሓንኣብ ምስ ዛዙ ክኽነናኸ'ምባር ኩላዊ ነም ዘይትኽል ሕመም ብግቡእ ክርዳኢ ይግባእ።

- ቀጻሊ ጸሪኣት ኣለት ምኪየድ። ጥራይ እሞርካ ዘይምትዛየቓት። ቀድሚ ድቓስ ኣኢጋር ብልበጥ ማይ ምሕጻብን ምድህሃን። ዓይነት ጫማ ምምሪጽ። ጸፍሪ ኣጻብዕቲ ብጥንቃቐ ምስዳይ። ቀጻሊ ግቡእ ሕክምናዊ መርመራታት ምኪየድን ካልእን የጠቕልል።

ሕማም ሽኮር ዘለዎ ሰብ ማጠን ናይቲ ዘድልዮ ጸዓት ንምርኻብ ጥራሕ ነም ዘለዎ እዩ። ሓደ ሕማም ሽኮር ዘለዎ ሰብ ብምሽኣለይ ገምጋም ካብ 1200 ክሳብ 2400 ኪሎ ካሎሪ ኣብ መዓልቲ ክረክብ ኣለዎ። እዚ ምስ ጸታን ግዘፍን ኣኽለት ይፈላለ'ኳ እንተኾነ ተረኽብ ኣልኣ ብዙሕ ምምጋብ ግና ንጥዕናን መሰሉ ነም ዘነድእ ኣይተረስዕ።

ሓደለ. ገዚኡ መግቢታት ነም ሩብዒ ፓስታ፣ ቅጫ ዒ፣ ጣይታ ወዘተ ዝኣመሳሉ መግቢታት ገዘዘሐ ክፋል ዕለታዊ መግቦን ኣብ እዋን ቁርሲ ክኽውን እኽሉ። ኣብ እዋን ምኳሕን ድሪረን ኣሕምልቲ ብብዘሐ ክትምገብ ተመሪጹ ይኽውን።

ሕማም ሽኮር ሓድኾ ካብ ዝኾኦ ምኽንያት ጠንቂ ዝተፈላለዩ ሕመምታት ብምኾኑ እዩ። ሕማም ሽኮር ጠንቂ 'ኬቶ ኣሲዶሲስ' (keto acidosis)፣ ዋሕዲ ሽኮር ኣብ ደም (hypoglycemia)፣ ሕማም ዓይኒ ሕማም ኩሊት፣ ምቑራጽ መሓወር፣ ረኽሲ ኣናንን ግርጃንኔ ምቑሳል ቁርክት፣ ሕማም ልብን ሓንለኔ ልዑል ጸቕጠ. ደምን ካልእን እዩ።

Type 1 Diabetes vs. Type 2 Diabetes

ኣብ ሕማም ሽኮር ኣእጋርና ሓያሎ ምልክታት እዩ ዝህቡና። ስለዚ ኣእጋርና፣ ክሳብ መንነ ኣጸብቡናን ብቐሉ ወናኖም ብብዮኣኹ ክንምርጋሮን ክንዕዘቦን ኣገዳሲ እዩ። ዝሰምስሙ ዝተረረ ዝሓከኩ ዝርኸሱ ሕብሩ ዝቐየሪ ዝተጨደደደ ወይ ዝሓርፈፈ ዘይንቡር ተርእዮታት ከይኣኩ ኣእጋርካ ብብዮኣኹ ክትዕዘቦ የድሊ።

ኣስተብህል! ብደረጃ ዓለም ኣብ ዓመት ልዕሊ ሓደ ሚልዮን ሰባት ብሃሃኽ ሕማም ሽኮር መሓወርም ይቐ'ረጸ። ስለዚ፣ ሓደ ሕማም ሽኮር ዘለዎ ሰብ ናብ ዓራት ቅድሚ ምድያቡ መሳረታዊ እኋሩ ብዮክእ ክድህሃም ይግባእ። ኣብ ገዚ ኣብ ዝህልወኩ እዋን'ውን ብዙይ ጫማ ክጥቀም የብሉን። ምስቲ ሕማም ዝኾይድ ገፈት ታኻ ዘይብሉ ምቐእ ናይ ቀርነት ጫማ ክወዲ ይግባእ።

ሕማም ሽኮር ንዘለዎም ሰባት ዝነበሩ መግቢታት

ሰኳር- ብዘዛጨፈፈ ሰኳር ዝተዳለወ ሾርባ ምምጋብ ኣብ ደም ዘሎ መጠን ሽኮር ብ70 ሚእታዊት ናይ ምትሓሳል ተኸእሎ ነም ዘለዎ ዝተሓዩዱ መጸናዕቲታት ኣረጋጊጾም። ሰኳር ብጀሕኒ ካብ ዝዛበዝሙ ዓይነታት ኣኽለ ሓደ ብምኾኑ መጠን ሽኮር ኣብ ደም ንዘደሕ ሰዓታት ጎዲሉ ንኽጸንሕ ይሕግዙ።

ጥረታት- ባልኖንን ዓተርን ዘለጦሉ ጥረታት ልዑል ትሕዝዞ ጸሕኒ ኣለዎም። እዞም ጥረታት እኽል ትሕዝዞ ፕሮቲን ዘለዎም ብምኾናም'ውን መጠን ሽኮር ኣብ ደም ትሓቲ ንኽጸንሕ ልዑል ጥቕሚ ኣለዎም።

እንቋቑሓ (ብመጣሙ)- እንቋቑሓ ልዑል ፕሮቲን ስለ ዘለዎ ሕማም ሽኮር ዘለዎም ሰባት ብመጣሙ ክወሰድዎ ምስ ዝኾኦሉ ቀልጠፉ ጥሜት ከይስምዖም ይገብር። በዚ ድማ ኣብ ደም ናይ ገዚኡ መጠን ሽኮር ክስድል ይሕግዝ።

ዓኩ- ሕማም ሽኮር እቲ ቀንዲ ዘለዎ ጸገም ናይ ልቢ ጸገም እዩ። ዓሳ ምምጋቡ ኣብ ክልተ ሰሙን ሓንኣብ'ውን እንተኾነ ብዘይፈለዩ ዓይነት ጸገም ናይ ልቢ ክጥዮቃዕ ዝዘና ተኸእሎ ብ40 ሚእታዊት ነም ዝንድል ይገብር። ስለዚ ሕማም ሽኮር ዘለዎም ሰባት ዝዘዓ ጥዕና ክረኽቡ ዓሳ ምምጋብ ክዘውትሩ ተመሪጹ ነም ዝኾነ ክኢላታት ሰ/ መግቢ የሰሞሩሉ።

ዘይቲ ኣውሊዙ- ዘይቲ ኣወሊዕ ጸረምቑጻል (anti inflammatory) ባህሪ ኣለዎ። ስለዚ ንሕማም ሽኮርን ልቡን ናይ ምቁላስ ጠባይ ኣለዎ ማለት እዩ።

ምቁር ድንሽ- ኣብ ክንዲ ድንሽ ምቁር ድንሽ ዘለዎ መግቢ ምብላዕ ኣብ ደም ዝዘሉ መጠን ሽኮር ብ30 ሚእታዊት ንኽይድይብ ይሕግዙ። ምቁር ድንሽ ብጀሕኒ ዝበልጸገ ዓይነት መግቢ እዩ። ኮሌስትሮል ኣብ ምጉዳል ምሕቖቕ መግቢ ብንጥፊት ንምኽያድን ይሕግዙ። ብ'ካሮቲኖይድ' (carotenoids) ዝብዕዘመ ብምኾኑ ድማ ሰብኮና ንኢንሱሊን ብቐጸበት ግብረ መልሲ (insulin respond) ንምግባር የኽእል።

ምንጪ- diabetes.org.uk

ዘዕቦ ሎጣዊ

ጠለብ "ልኡላዊ ኣፍደገ ባሕሪ" ርእሰ-ቅትለት ንልኡላዊ ካርታ ኢትዮጵያ

ሳሙኤል ገብረብርሃን
(ክኢላዊ ሕጊ)

ኣብ መድረኽ ፖለቲካ ቀርኒ ኣፍሪቃ፡ ሓቂ ኣብ ትሕቲ ረኮድ ናይ ፕሮፓጋንዳ ደበና ተቕቢራ ትርከበ። ኣብዚ እዋንዚ ካብ ኣዳራሽት ኣዴስ ኣበባ ብማዕበል ገናሪያ ዘሎ ናይ ኩናትን ወደብን ረቦኹ፡ ንልኡላውነት ቀይሕ ባሕሪ ብምሃዝ ጥራይ ዝተሰደረ ኣይኮነን። እቲ ካብ 4 ኪሎ ዝሸማ ዘሎ ደሃይ፡ "እየም ኣብ መንነ ጣልያንን ምኒልክን ብ1900፡ 1902 ከምኡ'ውን 1908 ዝተኸተሙ ውዕላት ናይ መፆኹቲ ስለ ዝኾኑ ኣየገድዱናን እየምፂ ባሕሪ ናይ ተፈጥሮ መሳልናን ታሪኻዊ ርስትን እዩ" ዝብል ጥሕሶ ናይ ምሕላፍ ዘሎት እዩ። እንተኾነ ግኡ ኣብ ትሕቲ'ዚ ብሰምኒት ዝሸኹረ መደረታት፡ ንመላእ ናይ ሎሚ ካርታ ኢትዮጵያ ናብ ገደል ዘኽቱ ፆኹ ርእሰኻ ናይ ምቕታል ዝየዘየ ናይ ሕጊ ግርምቢጥነት (The Great Legal Paradox) ተሓቢኡ ደርኪቡ። እታ እተሰንበድ ሕጋዊት ሓቂ ግን እዘአ እዴ- ኢትዮጵያ "መፆኹቲ ውዕላት ኣየገድዱንን እየም" ዝበሉዋ ዕለት፡ ንፆኹ ርእሰ ካብ ኣጋዴን ክሳብ ጋምቤሉ ካብ በኒሻንጉል ክሳብ ቦረና ዘለዋ ግዘኣታት ካብ ካርታ ዓለም ብሕጊ ንኽደምሰላ ባዕላ ናይ ሞት ፍርዳ ትፍርም ምህላዋ እዩ።

ቀድሚ ናብዚ ሰውያዊ ጭብጥታት ምእታውና፡ ንተራ ህዝቢ ንምድንጋር ገዘዝጋሕ ዘሎ ናይ ኣፈታሪኽን ናይ ሕግን ፍልልይ ምንጽር ኣገዳሲ እዩ። ፖለቲኸኛታት ኣዳለ ኣበባ "ሕጊ ገዲፍኩም ታሪኽ ተወሰኑ፤ ኣኽሱማውያን ኣብ ባሕሪ ይገዝኡ ነይርዎም፡ ናይ ሓመሹተ ማእቲ ዓመት ታሪኽ ኣለና" እናበሉ ህዝባዊ ስምዒት ከራሱ ይፍትኑ። እንተኾኑ ዘመናዊ ኣህጉራዊ ሕጊ ኣብ ናይ ኣቡሓንታት ጽውጽዋይ ዘይነሱ ኣብ ውዕላትን ብሕጊ ዝጸደቑ ዶኩመንት ጥራይ እዩ ዝምሰረተ። ሓደ ሱብ ናብ ጦኻ መጺኡ "ቀድሚ ሰለስተ ማእቲ ዓመት ኣቡሓንይ ኣብዘኣ ጠሕጠሪ የወፍር ነይሩ እሞ ጦኻ ልቕቑለይ" እንተ ኣሊኑ 'ጉዳይ እንተለካ ናብ ቤት ፍርዲ ንኽድ' ትብሎ እምባር፡ ጦኻ ኣረኪብክ ኣይትወጽእን ኢኻ፡ ቤት ፍርዲ ድማ ብጽውጽዋይ ዘይነሱ ብሰንድን ካርታን እዩ ኑቲ ጉዳይ ዝፈርዶ። ኣብ መንነ ሃገራት ዘሎ ርኽብ'ውን ልክዕ ከምኡ እዩ። ታሪኽ መወከሲ እንተ ዝኾነውን፡ ጣልያን ንማዲተራንያን ናይ ሮማ ግዘኡት ነይሩ ኢሉ ዓብጺ ክሳብ ሱዳን ዝዘርጋሕ ግዙኡት ነይሩኒ ብምባል፡ ብሪጣንያ ከኣ ኣመሪነን ህንድን ናተይ እየን ብምባል ንጸለም ናብ ደም ባሕሪ ምቑየራኣ ነይረን። ስለዚ እዩ ዓለምለኻዊ ሰርዓት ንዶባት ኣብ ውዕላት ጥራይ ከምህረት ዝወሰኑ።

ሕጂ እምባኡ፡ ናብቲ ዓንዲ ሕቑ ዝኸበር ሕጋዊ መርትዖ ንኽድ። እቲ ንኤርትራ ዘቕመ መፆኹቲ ውዕላት፡ ምስቲ ንናይ ሎሚ ኢትዮጵያ ዝፈጠረ መፆኹቲ ውዕላት ብዝመሳሰለ ዘመን ብዝመሳሰለ፡ ናይ መፆኹቲ ኣንጻርን ምስ ተመሳሰልቲ፡ ናይ ኣወሪጃ ሓይልታትን ዝዘኸተመ እዩ። ሓንቲ ዘዎግም ሕቶ ንሕተት፡- ኣጋዴን (እቲ ሎሚ ክልል ሶማሌ ተባሂሉ ዝጽዋዕ ዘሎ) ብምንታይ ሕጊ ናይ ኢትዮጵያ ግዘኣት ኮይና፧ ሓደ ፖለቲኸኛ "ናይ ኣቦታትና መሬት እዩ" ክብል ይኽእል ይኸውን፧ ኣብ ኣህጉራዊ ሕጊ ግን "ናይ ኣቦታትና" ዝበሃል ዓንቀጽ የለን። ኣጋዴን ናይ ኢትዮጵያ ግዘኣት ኮይና ዘኣ፡ ብ14 ግንቦት 1897 ኣብ መንነ ሃጼይ ምኒልክን ወኪል ብሪጣንያ ሰር ሬጎል ሮድን ብዘዘኽተመ ናይ እንግሊዝን ኣንያን ናይ ዶብ ውዕል (Anglo-Ethiopian Treaty of 1897) ጥራይ እዩ። እቲ ታሪኻዊ ድሕረባይታ ከም ዝኸውር፡ ሃጼይ ምኒልክ ድሕሪ ወግኢ ዓድዋ ምስየም ኣብ ኑብኡ ዝሰፈሩ ፆኹቲ ሓይልታት ዶባቲ ንምሕንጻጽ ውዕላት ዶብ ፈረሙ እዩ። ብሪጣንያ ኦሮሚሊላንድ ትገዝኣ ኣብ ዝሰረትሉ ብናይ እንግሊዝ ፈረንሳን ጣልያንን መፆኹታዊ ውዕላት ዝተሃጸጸ እዩ። ኣብ ዓለምለኻዊ ሕጊ ድማ "ምምራጽ" (Cherry-picking) ዝበሃል ሃገር የለን። "እቲ ንዓይ መሬት ዝለኪ ናይ እንግሊዝ ውዕል ደጽናሉይ፡ እቲ ንኤርትራ ዘቕመ ናይ ጣልያን ውዕል ግን ይፍረስ" ምባል ፈጺሙ ኣይቅበልን እዩ። መፆኹታዊ ውዕል ኣይቅበልን ካብ ተባህሉ ኤጋዴን ንኦማልዩ፡ ጋምቤላን በኒሻንጉልን ንሱዳን ተመሊሰን ኢትዮጵያ ናብታ ምኒልክ ክብሃስ እኽሎ ዝሸረቶ ግዘኣት ናይ ቀደም ሸዋ ክትምለስ ትግደድ።

ታሪኽ ኣዘዙ ዘርእም ናይ ሕነ ምፍዳይ ፍጻመታት ዙሓዘ እዩ። ኣብ 1964 ውድብ ሓድነት ኣፍሪቃ (OAU) ኣብ ካይሮ ገዛኢ እንግሊዙ ፈረንሳን ጣልያንን መፆኹታዊ ውዕላት ዝተሃጸጸ እዩ። ኣብ ዓለምለኻዊ ሕጊ ድማ "ምምራጽ" (Cherry-picking) ዝበሃል ሃገር የለን። "እቲ ንዓይ መሬት ዝለኪ ናይ እንግሊዝ ውዕል ደጽናሉይ፡ እቲ ንኤርትራ ዘቕመ ናይ ጣልያን ውዕል ግን ይፍረስ" ምባል ፈጺሙ ኣይቅበልን እዩ። መፆኹታዊ ውዕል ኣይቅበልን ካብ ተባህሉ ኤጋዴን ንኦማልዩ፡ ጋምቤላን በኒሻንጉልን ንሱዳን ተመሊሰን ኢትዮጵያ ናብታ ምኒልክ ክብሃስ እኽሎ ዝሸረቶ ግዘኣት ናይ ቀደም ሸዋ ክትምለስ ትግደድ።

ታሪኽ ኣዘዙ ዘርእም ናይ ሕነ ምፍዳይ ፍጻመታት ዙሓዘ እዩ። ኣብ 1964 ውድብ ሓድነት ኣፍሪቃ (OAU) ኣብ ካይሮ ገዛኢ

እዋኑ ንኦማላውያን ነቐፍልጠት፡ ሓደ ሶማላዊ እኳ ከይፈረመሉ፡ ንረብሓኣ ኢላ ኑቲ መሬት ቀሪጻ ንምኒልክ ዝሃቡዎ እዩ። ኢትዮጵያ "መፆኹታዊ ውዕላት ኣየገድዱንን እየም" እንተ ኢሉ ሶማልያ ተላዒላ "እቲ ንኤጋዴን ዝሃቡልኩም ናይ 1897 ውዕል'ውን ናይ መፆኹቲ እዩ፧ ስለዚ ኤጋዴን ኣጥብሩ" ክትብል ምሉእ ሕጋዊ መሳል ይህቡ።

እዚ ጥራይ ኣይኮነን። ጋምቤላን በኒሻንጉል ገመገቢን ናብ ካርታ ኢትዮጵያ ዝኣተዋ ብ15 ግንቦት 1902 ብዘዘኽተመ ናይ እንግሊዝ-ዓብጺ-ኣብሲንያ ናይ ዶብ ውዕል እዩ። ብሪጣንያ ንሱዳን ትገዝኣ ኣብ ዝሰረትሉ ግዜ ምስ ምኒልክ ብዘዘጉበረ ሰምምዕ እየም ኣቡቲ ዶብ ዝኾነ ህዝባታት ኣኾዋሽን ነዊርን ብናይ መፆኹቲ መሳመር ተቕሪጾም ናብ ኢትዮጵያ ተጸንበርምፂ። ዶብ ኬንያን ኢትዮጵያን'ውን ብተመሳሳሊ ብ6 ታሕሳስ 1907 ብዘዘኽተመ ናይ ብሪጣንያ ምብራቕ ኣፍሪቃ ውዕል (British East Africa Agreement) እዩ ቀይመ። እዚ ማለት፡ ካርታ ኢትዮጵያ ካብ ኤጋዴን ክሳብ ጋምቤላ ካብ ቦረና ክሳብ በኒሻንጉል ኑቲ ንዓታቶም ዘይቀበል ዋልታ ባሕሎም ብኢዶም ይሰብርዎ ኣለዉ።

ኣብ ዓለምለኻዊ ቤት ፍርዲ (ICJ) ዝተመዝገቡ ውሳነታት'ውን 'ዚ መንተ'ዚ ብጽንዕ ይድግፍዎ። ኣቡቲ ብ1986 ዝተወሰነ ጉዳይ ቡርኪና ፋሶን ማሊን (Burkina Faso v. Mali)፡ ዓለምለኻዊ ቤት ፍርዲ መትከል Uti possidetis juris ኣብ መላእ ዓለም ሰላም ንምዕቃብ ዘገልግል ዘይነቓነቕ ዓንዲ ምኻኑ ደምዲሙ እዩ። ብዘዘበጸ ደግ እቲ ኣብ 1962 ኣብ መንነ ካምቦድያን ታይላንድን ዝተኻየደ ክርክር ቤተ-መቕደስ ፕረህ ቪሂር (Temple of Preah Vihear) ንኢትዮጵያ ከም መሳኰያት ኮይኑ ዘገልግል እዩ። ኣቡቲ እዋን ታይላንድ፡ ንጽመታት ተቕቢሉዎ ዝጸንሑት ናይ ፈረንሳ መፆኹታዊ ካርታ፡ ጸኒሓ "ናይ መፆኹቲ ስለ ዝኾነ ኣይቕበልኦን እዩ፡ እቲ ቤተ-መቕደስ ብታሪኽ ናተይ እዩ" ምስ በለት፡ ዓለምለኻዊ ቤት ፍርዲ ብመትከል ኢስቶፐል (Doctrine of Estoppel) ቀየዱ። እቲ ቤት ፍርዲ "ንጽመታት ተቕቢልኩም ዝረባሕኩምሉ ናይ መፆኹቲ ሰነድ፡ ሎሚ ኣይጠቕመናን እዩ ኣልኩም ክትኽሕድዎ ብሕጊ ፈጺሙ ኣይፍቀደልኩምን እዩ" ብምባል ንታይላንድ ሰሪት ኣኾጸፅ። ኢትዮጵያ ን62 ዓመታት ንሶማልያ ንምህዞ "መፆኹታዊ ዶባት ደኣር" ኣለ ተማኒታ ካርታኣ ኣዕቅባ ጸኒሑ፡ ሎሚ ኣብ ኤርትራ ምስ በጽሐት ግን "ናይ ጣልያን መፆኹታዊ ውዕል ኣይቅበልን" ክትብል ብመትከል ኢስቶፐል ኣብ ቀድሚ ሕጊ ዓለም ፍጹም ተቕቢልኦት የብላን።

እቲ ዝሃለዩ ዘመናዊ መርትዖ ናይዚ ሕጋዊ ግርምቢጥነት ግን ኣብዚ ቀረባ ታሪኽና ዝተኸነተ ፍጻመ እዩ። ብ2000 ዓ.ም. ኣብ ኣልጀርስ ዝተኸነመ ሰምምዕ ሰላም ነምኡ'ውን ብ2002 ብኮሚሽን ዶብ ኤርትራን ኢትዮጵያን (EEBC) ዝተዋህበ ናይ መወሰኒታን ቀያድን ብይኔ ኑዮም ናይ 1900፡ 1902 ነምኡ'ውን 1908 መፆኹታዊ ውዕላት ነም እንሽን ዘይነቓነቑን ሕጋዊ መሳረት ገይሩ እዩ ተቕቢልዎምዮ። ኣብ ቀድሚ እቲ ዓለምለኻዊ ኖንሄ፡ ኢትዮጵያ ንፆኹ ርእሰ ብዩበይቲ ናይ ሕጊ ክኢላታትን ብሚልየናት ዶላራትን ተሓገዚ ኑዮም ጣልያን መፆኹታዊ ውዕላት ነም ቅዱስ መወከሲ ገይሩ እዩ ንጽመታት ክትኻሪ'ኸለዎም ጸኒሑ፡ ኣብ 2018 እውን መሪሓ ብልጽግና 'ዚ ሓቂ እዚ ደጊሙ ብኽታሙ ተቕቢልዎ እዩ። ብዙወሳኺ፡ ዓንቀጽ 62(2)(a) ናይቲ ብ1969 ዝጸደቐ ናይ ቪኖና ውዕል ሕጊ ውዕላት (Vienna Convention on the Law of Treaties)፡ ናይ ዶብ ውዕላት ብጠንካ ይኹን ናይ ግዜ ወይ ናይ ስርዓታት ምልዋጥ ዘይፈርሱ ዘልኣለማውያን ምኻናም ብገጹር ይድንጎዩ። እሞኽ ደኣ፡ ባዕልኻ ኣብ መባልዕ 21 ክፍለዘመን ኣብ ቅድሚ ዓለም ብመግዚ ዝተኸራኸርካለማን ዝፈረምካለማን ውዕላት፡ ሎሚ "መፆኹታዊ ስለ ዝኾኑ ኣይሰርሑን እየም" ምባል ካብ ናይ ሕጊ ድንቁርና ወጺኡ እንታይ ካልእ ትርጉም ክወሃቦ ይክኣል።

ንምጥቓላ፡ ናይ ሕጊ ሚዛን ኣዝዩ ንጹርን ዘየወላወልን እዩ። "ቀይሕ ባሕሪ ናተይ እዩ" ምባል፡ ንኤርትራ ዘይትኣኸ ንናይ ንኹ ርእሰኻ ኢትዮጵያ ናይ ዶብ ሓዱር ብኢድካ ምፍራስ ማለት እዩ። ናይ ኤርትራ ቀይሕ ባሕሪ ብየምን መሳዋእትኑ ብሕጊ ዓለም፡ ብመፆኹታዊ ውዕላት (1900፡ 1902፡ 1908)፡ ብናይ 2002 ናይ ዶብ ኮሚሽን (EEBC) ብይን ነምኡ'ውን ብሪያራላዊ ሕጊ ኢትዮጵያ ኣዋጅ 225/1993ዓ/ም (ብኣቀጽጽራ ፊደንጂ 2000) ዝዘኣዘወ ናይ ልኡላውነት ጉዳይ እዩ። ጥንታዊ ምስላ "ዓይኒ ሱብ ከወጽእ ዝደለየ፡ ክልተ ኣጓንዱ የጥፍእ" ነም ዝብሉ። ናይ ጎረቤትካ ወደብ ብዓመጽ ክትምንዝዖ ምሕጉበ ንናይ ንኹ ርእሰኻ ሃገር ኣብ ኣፍ ደገ ምብትታን ምቕማጥ ጥራይ እዩ ትረጉመ። መፆኹታዊ ውዕላት ዘገደድዱ እንተ ኾይናኸ፡ ኢትዮጵያ ንኤጋዴን ካብ ሶማልያ፡ ንጋምቤላን በኒሻንጉልን ደግ ካብ ሱዳን ፊልያ "ሕጋዊ መሬተይ" እትብለሉ ሓንቲ ናይ መፆኹቲ ዘይትኣኸ ሰንድ ወይ ካርታ ክተቕርብ ኣይትኽእልን እያ። እታ ሓቂ ሓንቲ እዩ- ቀይሕ ባሕሪ ናይ ኤርትራ እዩ፤ ዝ. ምኽሓድ ደግ ንኢትዮጵያ ናብ ናይ ካርታ ርእሱቅነት ምምሪሓ ጥራይ እዩ።

ሎሚ ኣብ ERI-TV

ሰዓት	መደብ
10፡15	ብሚኒስትሪ ትምህርቲ ዝዳሎ ኣካዳሚያዊ መደብ
11፡45	ደርፊ
12፡00	ሃገራዊ መዝሙር
12፡05	ፍሉይ መደብ
12፡30	ዜና (ትግርኛ)
12፡50	ዜና ስፖርት
12፡55	መደብ ማህደር
13፡30	ዜና (ዓረብ)
13፡45	ሄሎ ደባይዋ
14፡45	ጨራ ጥዕና
15፡30	ብሚኒስትሪ ትምህርቲ ዝዳሎ ኣካዳሚያዊ መደብ
17፡00	ዜና (ትግርኛ)
17፡15	ደርፊ
17፡30	ዜና (ዓረብ)
17፡45	ሞዛይክ
19፡20	እትመት
20፡00	ዜና ትግረ
20፡15	መደብ
21፡00	ዜና (ትግርኛ)
21፡25	ማህደር ሓቂ 6ይ ክፋል
22፡00	ዜና (ዓረብ)
22፡10	መደብ
22፡30	ዜና (እንግሊዝ)
23፡00	እንዳ ዝማም

ንቑሕ ደበና

ሄለን መኽታ

ጸቕጢ ግዜ

ካእምሮና ንግዜ ብኽመይ ይርድኦ፧

ኣእምሮና ንፍጻመታት እዋናዊ፡ ግዜያዊ፡ ነባራ፡ ወቕታዊ፡ ወዘተ እናበለ ኣብ መስመር ግዜ ናይ ምስራዕ ባህሪ ኣለዎ። በዚ ኣገባብ ከኣ ተመኩሮ፡ ዝኽርን ስምዒታትን ካብ ላዕሊ ንታሕቲ ይስንድ። ኣብ ቀረባ እዋን ዘጋጠመ ኣብ ላዕሊ፡ ድሒሩ ዘጋጠመ ከኣ ኣብ ትሕቲኡ እናበለ ብመስርዕ ይቕመጥ። በዚ ምኽንያት ከኣ'ዩ ኣብ ቀረባ እዋን ዘጋጠመ ፍጻመ ቀልጢፍና እንዝክሮ። ናይ ሓበሬታ ስነዳ ግን ብግዜ ጥራይ ኣይኮነን ዝስራዕ፡ ኣገዳስነት ናይቲ ሓበሬታ'ውን ቀዳምነት ይወሃቦ እዩ። እዋናዊ ጉዳይ ኩሉ ግዜ ኣብ ቅድሚት ወይ ቀዳማይ መስርዕ ምስ ሓዘ እዩ። ኣብ ቀረባ ግዜ ዘጋጠመ ግን ብዙሕ ኣገዳስነት ዘይብሉ ፍጻመ ዋላ ብግዜ ቅድሚት የጋጥም ብመስርዕ ግን ድሕሪኡ ቦታ ይሕዝ። ስለዚ ኣእምሮና ብግዜ ከይተጅነየ ክዝክር ምስ እንደልዮ ነቲ ሓበሬታ ከም ኣገዳሲ ወይ እዋናዊ ጉዳይ ገይሩ ክሰንዶ ቀጻሊ ከነዘኻኽሮ የድሊ።

ሓንጉልና እኩብ ሓበሬታ ብመቓን ግዜ ክሰንድ እንከሎ፡ ሕሉፍ፡ ህሉውን መጻእን ኢሉ'ዩ ዝሕዞ። እዚ ኣገባብ ሰነ- እዋን ወይ ክሮኖሎጅያ ተባሂሉ ይጽዋዕ። ሓንጉል ሰብ ብሉጽ ወይ ካብ ካልእ እንሰሳታት ዝበልጠ ዝገብሮ ኣብ ህሉው ጥራይ ዘይኮነ ኣብ ዘይህሉው ማለት ሕሉፍን መጻእን ሰጊሩ ሓበሬታ ከመስርሕ ይኽእል ምኽኑ እዩ። ሓንጉልና ንሕሉፍን ህሉውን ሓበሬታ ከመስርሕ ዝሰነዶ ሓበሬታ ሰለዝሕግዞ ኣደናቂ ዘይክኸውን ይኽእል'ዩ። ነቲ ዘየጋጠመ መጻኢ፡ ካብ ሕሉፍን ህሉውን ፍጻመታት ተማሂሩ፡ ኣቐዲሙ ክግምት ዘኽእል ዓቕሚ ምምዕባሉ ግን ኣዝዩ ዝድነቕ ተፈጥሮ'ዩ። በዚ መንጽር ሓንጉልና ንግዜ ክርዳእ እንተ ዘይክእል፡ ንመጻኢ ክግምት ኣይምኽኣለን ማለት'ዩ።

ሓንጉልና ንፍጻመታት ብመልክዕ ክሮኖሎጅያ ሰለዝሰንድ፡ ንነገራት ኣመዓባብላኡም ክርዳእን ክትንትንን ኣኽኢሉና'ዩ። ንኣብነት ሰብ ምስ ተወልደ ምስ ግዜ፡ ክዓብን ኣሪጉ ክመውትን ምኽኑ ንርዳእ።

ኣልበርት ኣንስታይን፡ "ኣእምሮና ንግዜ ብተዛማድነት እዩ ዝርድኡ" ይብል። እዚ ማለት ሓንቲ ተኽሊ ምስ ተኸልናያ እናዓበየት ክትከይድ እንከላ፡ ግዜ ይሓልፍ ከም ዘሎ ይርድኣና ማለቱ እዩ። እዚ ኣብ መዓልታዊ ህይወትና'ውን ንብሎ ኢና። ብቁልዑኡ እንፈልጦ ሰብ ድሕሪ ዓመታት ንቢዙ ምስ ጸንሓና ክንዲ ምንታይ ግዜ ከም ዝሓለፈን ንሕና ከኣ ክንዲ ምንታይ ከም ዝዓበናን (ዝኣረግና) ክንርዳእ ንኽእል። ጋሊላዮ ቶኖኒ ከኣ ግዜ ከም እንርዳእ ዝገብር ረጀሒ 'ምውህሃድ ናይ ሓበሬታታት' ምኽኑ ይነግር። : "ኣብ መዓልታዊ ህይወትናን ኣከባቢናን ነገራት ክቀያየሩን ክዓብዩን ምስ ኣስተውዓልና ኢና ግዜ ይሓልፍ ምህላዉ እንርዳእ። " ክብል የብርህ። ንኣብነት፡ ንግሆ ጸሓይ ክትበርቕን ምሸት ክትዓርብን ምርኣይ ናይ ግዜ መረዳእታ ከነሕድር ይሕግዘና። ብዛዕባ ግዜ ብዙሕ ተባሂሉ እዩ። ግዜ ኣሎ ድዩ፧ ይጸንሕ ወይስ ይሓልፍ ምህላዉ እታ ኣብ ኢድና እንኣሰራ ወይ ኣብ መንደቕ ትንጥልጠል መለክዒት ግዜ እንተ ዘይትህሉ ምተረድኣናዶ፧

መረዳእታና ብዛዕባ ግዜ፡ ግዜ እናበላዕና ምስ ከድና እዩ ዝምዕብል። ብቁልዑና እንከለና ግዜ ዝውዳእ ኮይኑ ኣይስምዓናን እዩ። እናዓበና ክንከይድ እንከለና ከኣ ግዜ ካብ ዓቕን ንላዕሊ ዝጉዩ ዘሎ ኮይኑ ይስምዓና። "እዚ ግዜ ናበይ'ዩ ደልዩ፡" " እዛ ዓመት ከይተረድኣትና ሓሊፋ፡ " "ግዜ እንድየ ሰኢነ " ዝብል ኣበሃህላታት ብብዝሒ ካብ ዓበይቲ እምበር ካብ ቁልዓን ኮተቴን ኣይንሰምዖን ኢና። ንኹሉና ግን ሓደ ዓይነት ዓቕን ግዜ እዩ ዝወሃበና። 24 ሰዓት ኣብ መዓልቲ፡ ሸውዓተ መዓልታት ኣብ ሰሙን፡ 12 ኣዋርሕ ኣብ ዓመት። ስለምንታይ ድኣ ዕድመ እንክንውሰኽ ግዜ ዝሓጽረና ኮይኑ ዝስመዓና፧ ግዜ ዋላ ድኣ ኣድማሳዊ መልክዕ ይሃልዎ፡ ሓደ ዓይነት መግለጺ የብሉን ማለት እዩ። ንገለ ሰብ ግዜ ምጥፋእ ክኣብዮ እንከሎ ንገለ ከኣ ከይተረድኦ ይጠፍእ።

ብዛዕባ ግዜ ኩሉ እዋን ምስ ሓሰብናን ተሻቐልናን ኢና። 'ግዜ የብልናን፡' ኢልና ምስ ሓሰብና ዝያዳ ብዛዕባ ግዜ ንሓሰብ ኮይኑ ይስምዓና። ይኹን እምበር ብዙሕ ግዜ ምስ ሃለውና'ውን ከይተረፈ፡ ብዛዕባ ግዜ ካብ ምሕሳብ ኣይነቋርጽን ኢና። ኣብ እዋን ለበዳ ኮቪድ ካብ ምሒር ግዜ ኣብ ኢድና ምርካብና ብዛዕባ ግዜ ክንሓሰብን ክንሻቐልን ተራኢና ኢና። ካብዚ ብምብጋስ ከኣ'ዩ ጆሰፍ ማዙር ኣብታ 'ዋርዋርታ ሰዓት' እትብል መጽሓፉ፡ ህይወትና ካብ ምሒር ምስ መቓን ግዜ ምውህሃዱ ኣካላትናን ኣእምሮናን ክኣብዮ እንከለዉ ንገለ ሰብ ግዜ ምጥፋእ ክኣብዮ እንከለዉ ከይተረድኦ ይጠፍእ።

ብዛዕባ ግዜ ኩሉ እዋን ምስ ሓሰብናን ተሻቐልናን ኢና። 'ግዜ የብልናን፡' ኢልና ምስ ሓሰብና ዝያዳ ብዛዕባ ግዜ ንሓሰብ ኮይኑ ይስምዓና። ይኹን እምበር ብዙሕ ግዜ ምስ ሃለውና'ውን ከይተረፈ፡ ብዛዕባ ግዜ ካብ ምሕሳብ ኣይነቋርጽን ኢና። ኣብ እዋን ለበዳ ኮቪድ ካብ ምሒር ግዜ ኣብ ኢድና ምርካብና ብዛዕባ ግዜ ክንሓሰብን ክንሻቐልን ተራኢና ኢና። ካብዚ ብምብጋስ ከኣ'ዩ ጆሰፍ ማዙር ኣብታ 'ዋርዋርታ ሰዓት' እትብል መጽሓፉ፡ ህይወትና ካብ ምሒር ምስ መቓን ግዜ ምውህሃዱ ኣካላትናን ኣእምሮናን ናቱ ተፈጥሮኣዊ መቓን ግዜ ኣማዕቢሉ እዩ ክብል ዝጸሓፈ። ፋዱስ ምስ ኣኸለ ስለዝጠመና ዘይኮነ ኣካላትናን ኣእምሮናን ብኾምኡ ስለዝተቓነየ ክንበልዕ እንደሊ ዝብል መረዳእታ ከኣ የልዕል። ብተወሳኺ፡ ተመኩሮ ኣብ ግዜ ዘሎና መረዳእታ ከም ዝቕይር የረድኣ። ንኣብነት፡ ካብ መንበሪ ቦታና ናብ ካልእ ዓዲ ክንገይሽ ከለና ኣብ ጉዕዞ ካብቲ ዝመደበ ግዜ ዝነወሐ ሰዓታት ዝወሰድና ኳይንና ይስምዓና፡ ካብቲ ገይሸናሉ ዝቕነና ዓዲ ናብ ገዛ ክንምለስ እንከለና ግን ንተመሳሳሊ ርሕቐት ብዝቕልጠፈ ሰዓታት ዝዛዘምናዮ ኮይኑ ይስምዓና። ጆሰፍ ማዙር፡ መረዳእታና ኣብ ግዜ ብኣድህቦ፡ ስምዒትን ተመኩሮን ከምዝጽሎ የረድኣ። ስለዚ "ጸቕጢ ግዜ ኣሎና፡" ክንብል እንከለና፡ ጸቕጢ ኣእምሮ ድዩ ዘሎና ወይስ ጸቕጢ ግዜ፧

ግዜ ዝቕትል ልምድታትና ባህርያትና

•ብዘይ መደብ ምጉዓዝ፡ ብመቓን ግዜ ዝተሓጽረ፡ ንኣገዳሲ ንጥፈታትና ቀዳምነት ዝህብ፡ ንጹር ውጥን ምስ ዘይህልወና ግዜና ብዝግባእ ክንጥቀመሉን ውጽኢታዊ ስራሕ ክንሰርሕን ኣሸጋሪ እዩ። ግዜ ንሕና ንሕልዎ እምበር ግዜ ኣይሕልወናን እዩ። ስለዚ ውጥን መሐለዊ ግዜ ክጠቕመና ይኽእል።

•ተደራራቢ ወይ ብዙሕ ንጥፈታት ኣብ ሓደ እዋን ክንዓዩ ምፍታን፡ ተደራራቢን ብዙሕን ንጥፈታት ንኣእምሮና ጸቕጢ እዩ ዝፈጥረሉ። ኣእምሮና ከኣ ኣብ እዋን ጸቕጢ ክምቲ ዝግባእ ብኣሳልጦ ክዓምም ኣይክእልን እዩ። እቲ ምስራሕ ኣብዩዎ ዘሎ ጸቕጢ ቅድም ከፋኹስ ብምባል ከኣ ነቲ ስራሕ ከሲጋግሮ ወይ ከወንዝፎ ይውሰን።

•ኣድህቦ ዝሰርቕ ኣከባቢ ምምራጽ፡ ኣእምሮና ክሰርሕ እንተኾይኑ ነቲ ንጥፈት ምሉእ ኣድህቦ ክህቦ ኣሎዎ። ኣብ ከባቢና ኣድህቦና ዝሰርቕ ነገር እንተሃልዩ ግን ብተደጋጋሚ ኣእምሮና ካብ ስራሕ ክባኾርን ክደናገርን ይኽእል። ብኡ መንጽር ከኣ ግዜ ከነጥፍእ ንኽእል።

•ብርቱዕ ድኻም እንከለካ ስራሕ ምቕጻል፡ ግዜ ስለዝሓጸረና ወይ ቀልጥፍና ካብ ስራሕ ክንገላግል ብምባል ደኺምና ከለና ናይ ምቕጻል ልምዲ ከነዕቢ ንኽእል ኢና። እዚ ልምዲ እዚ ግን ዝያዳ ግዜ ከነባኽንን ካልእ ኣእእምሮኣውን ኣካላውን ጸገማት ከነማዕንልን እዩ ዝገብር። ኣብ ገለ ግዜ ከኣ ሰኣን ንእሽተይ ምዕራፍ ክሳብ ህይወትና ኣብ ሓደጋ ከእቱ ዝኽእል ፍጻመ ክንወድቕ ንኽእል ኢና።

ግዜ ነመሓድሮ ዲና ወይስ የመሓድረና፧

ግዜ ነመሓድሮዶ የመሓድረና ዝብል ሕቶ ነዊሕ ዕምሪ ዘቐጸረ ኣካታዒ ኣርእስቲ እዩ። ኣብ ክንዲ ሓደ ወገን ምምራጽ ግን ክልተኡ ኣመለኻኽታታት በብመኣዝኡ ምርዳእ ይሓይሽ። ምሕደራ ግዜ ክንብል እንከለና ንግዜ ዘይኮነ ንመደባትና ኢና ነመሓድር። ግዜ ብዝግባእ ከነመቻርሑ እንኽእል፡ ቀዋሚ ጸጋ እዩ። ኩሉ ነገር ወይ ፍጻመ መፈለምታን መዛዘምን ኣለዎ። ንኣብነት ህይወት፡ ክንውለድ እንከለና (ወይ ካብ እዋን ጥንሲ) ጀሚሩ ምስ ሞትና ይዛዝም፣ ኩሉ ንጥፈታት ከኣ ብተመሳሳሊ ናይ ክንደይ ግዜ ይወስድ ይፈላለ እምበር መዛዘሚ ኣለዎ። እዚ ማለት ክሳዕ ሕጂ ካብ ዝተዳህሰኡ ነገራት፡ ካብ መቓን ግዜ ዝወጽእ ዝኾነ ነገር የለን ማለት እዩ። መደባትና ኣብ መቓን ግዜ ኣእቲና ግዜና ብዝግባእ ከነመቻርሕህ እንኽእለሉ ብቕዓት ወይ ክእለት ከነማዕብል ግን ንኽእል ኢና። ስለዚ ምሕደራ ግዜ ነዚ ጥበባትን ክእለታትን ዘጠቓልል ሜላ ህይወት እዩ። እዚ ማለት ግዜ ኩሉ ነገር ኣብ ትሕቲ ቑጽጽርና እዩ ማለት ኣይኮነን። ስለዚ እዩ ከኣ ለባማት ወለድና፡ ክቀጻጸርዎ ዘይክእሉ መጻኢ "ንግዜ ንሃቦ፡" "ግዜ ክምልሶ እዩ፡" "ተቓጺርኩም ኣይበለና፡" ወዘተ፡ ብምባል ንሓይሊ ግዜ ዝኣምንሉ።

ደይዣፑ

ዶ/ር ስተሸን ሊፍ ብዛዕባ ደይዣፑ ብርክት ዝበለ መጽናዕትታት ኣካይዱ እዩ። ኣብዚ ኣርእስቲ ክግደስ ካብ ዝደረኾ ኵነት ከኣ እቲ ብ1978 ዝተሰምየ ስምዒት እዩ። ኣብቲ ወትሩ ዝምገበሉ ቤት መግቢ ኣትዩ፡ ነቲ ወትሩ ዝምገቦ ዓይነት ኣዚዙ ከምጽኦ እናተጸበየ፡ ነቲ ኵነታት ኣቐዲሙ ኣብ ካልእ እዋን ዝነበሮ ኮይኑ ተሰምየ እሞ ከባቢኡ ክስተብህል ጀመረ። ጨርቂ ናይቲ ጠረቤዛ፡ መብራህቲ ናይቲ ገዛ፡ "እንቋዕ ብደሓን መጻእካ፡" ዝብል ዘረባ ናይቲ ኣሳሳዩ ምስ ኣብ ኣእምሮኡ ዝነበረ ስእሊ ኣዝዩ ዝተፈላለየ ምስ ኾነ ኣእምሮኡ ተጸወረ። ኣብ ሓደ ካፌ ኣብ ዝነበረሉ ግዜ ኣብ ኣእምሮኡ ዝተፈጥረ ሓሳባት ኣብ ወረቐት ክጽሕፍ ጀመረ። ኣብ ሓደ ሰዓት ጽሑፍ ክጽሕፍ ጀሚሩ ኣብ ሓደ ሰዓት ከኣ ጽሑፍ ወዲኡ ኣጠናቐቐ። ኣብ ሓደ ሰዓት ጽሑፍ ክጽሕፍ ጀሚሩ ኣብ ሓደ ሰዓት ከኣ ጽሑፍ ወዲኡ ኣጠናቐቐ።

ብግዜ ናብ ሕሩፍ ወይ መጻኢ ክንገይሽ ንኽእልዶ፧

ደይዣፑ፡ ንሓደ ዛጊት ዘየጋጠመ ነገር፡ ኣቐዲምካ ዝራኣዮ ኮይኑ ክስመዓካ እንከሎ እዩ። ገለ ፍጻመታት ኣቐዲሞም ዘጋጠሙ ኮይኖም ይስምዑናሞ፡ "እዚ ድኣ ኣቐዲሙ ኣየጋጠመን ድዩ፧" ኢልና ከም እንጠራጠር ዝገብር ኵነተ ኣእምሮ እዩ። ደይዣፑ፡ ብግዜ ንድሕሪት ተመሊስና ንሓደ ፍጻመ ዳግማይ እንነብሮ ዘሎና ኮይኑ ከም ዝስመዓና'ዩ ዝገብር። ንመጀመርያ ግዜና ዝራኣናዮ ቦታ እንክነሱ ኣቐዲምና ዝነበርናዮ ኮይኑ ይስመዓና፡ ኣቐዲሙ ዘጋጠም ኵነት ዝመሳሰል ኮይኑ ተሰምየ።

ደይዣፑ፡ ንሓደ ዛጊት ዘየጋጠመ ነገር፡ ኣቐዲምካ ዝራኣዮ ኮይኑ ክስመዓካ እንከሎ እዩ። ገለ ፍጻመታት ኣቐዲሞም ዘጋጠሙ ኮይኖም ይስምዑናሞ፡ "እዚ ድኣ ኣቐዲሙ ኣየጋጠመን ድዩ፧" ኢልና ከም እንጠራጠር ዝገብር ኵነተ ኣእምሮ እዩ። ደይዣፑ፡ ብግዜ ንድሕሪት ተመሊስና ንሓደ ፍጻመ ዳግማይ እንነብሮ ዘሎና ኮይኑ ከም ዝስመዓና'ዩ ዝገብር። ንመጀመርያ ግዜና ዝራኣናዮ ቦታ እንክነሱ ኣቐዲምና ዝነበርናዮ ኮይኑ ይስመዓና፡ ኣቐዲሙ ዘጋጠም ኵነት ዝመሳሰል ኮይኑ ተሰምየ።

ደይዣፑ፡ ንሓደ ዛጊት ዘየጋጠመ ነገር፡ ኣቐዲምካ ዝራኣዮ ኮይኑ ክስመዓካ እንከሎ እዩ። ገለ ፍጻመታት ኣቐዲሞም ዘጋጠሙ ኮይኖም ይስምዑናሞ፡ "እዚ ድኣ ኣቐዲሙ ኣየጋጠመን ድዩ፧" ኢልና ከም እንጠራጠር ዝገብር ኵነተ ኣእምሮ እዩ። ደይዣፑ፡ ብግዜ ንድሕሪት ተመሊስና ንሓደ ፍጻመ ዳግማይ እንነብሮ ዘሎና ኮይኑ ከም ዝስመዓና'ዩ ዝገብር። ንመጀመርያ ግዜና ዝራኣናዮ ቦታ እንክነሱ ኣቐዲምና ዝነበርናዮ ኮይኑ ይስመዓና፡ ኣቐዲሙ ዘጋጠም ኵነት ዝመሳሰል ኮይኑ ተሰምየ።

ደይዣፑ፡ ንሓደ ዛጊት ዘየጋጠመ ነገር፡ ኣቐዲምካ ዝራኣዮ ኮይኑ ክስመዓካ እንከሎ እዩ። ገለ ፍጻመታት ኣቐዲሞም ዘጋጠሙ ኮይኖም ይስምዑናሞ፡ "እዚ ድኣ ኣቐዲሙ ኣየጋጠመን ድዩ፧" ኢልና ከም እንጠራጠር ዝገብር ኵነተ ኣእምሮ እዩ። ደይዣፑ፡ ብግዜ ንድሕሪት ተመሊስና ንሓደ ፍጻመ ዳግማይ እንነብሮ ዘሎና ኮይኑ ከም ዝስመዓና'ዩ ዝገብር። ንመጀመርያ ግዜና ዝራኣናዮ ቦታ እንክነሱ ኣቐዲምና ዝነበርናዮ ኮይኑ ይስመዓና፡ ኣቐዲሙ ዘጋጠም ኵነት ዝመሳሰል ኮይኑ ተሰምየ።

ስፖርት

መርሃዊ ገብረሚካኤል

ስፖርታዊ ቅነ ኣሃዱታት እዚ ምዕራብ ይቅጽል

ስፖርታዊ ቅነ ኣሃዱታት እዚ ምዕራቡ ብውድድራት ክሕሶ እግሪ መርዝጠን ሰክወትን ብፍይ ክልተኡ ጸታ ኣብ ከተማ ባረንቱ ይቐጽል ኣሎ።

ክሕሶ እግሪ ደቂ ተባእተ ኣብ መንነ ጋንታታት ዱታን ሲሞኒን ኣብ ዝተኸየደ ውድድር፡ ዱታ ኣብ ልዕሊ ሲሞኒ 4ብ3 ብምሸፃት፡ ሳልሳይ ደረጃ ሒዝ ጸወታኣ ዛዚሙ።

ማኖማት ክሕሶ እግሪ ደቂ ኣንስተየ፡ ፈንቅል ምስ ሃሞሳይት ኣብ ገሸበረ ጸወታ፡ ፈንቅል ንሞሳይት 1ብ0 ብምዝየደር፡ ሳልሳይ ደረጃ ኣወሓሰ። ውድድራት ክሕሶ መርዝበ ደቂ ተባእተ ኣብ መንነ ጋንታታት ሳልሳዊን ሰደርን ኣብ ዝተኸየደ ማኖማት ክሕሶ እግሪ ደቂ ኣንስተየ፡ ፈንቅል ንዱታ 2ብ0 ሰዒራ ሳልሳይ ደረጃ ክትሕዝ ከሎ ደቂ ተባእተ ሂሳል ድማ ንጉዲ ሸዱም 56ብ40 ብምዝየደር፡ ብዘመዝኒ ሳልሳይ ደረጃ ሒዝ ወጺኡ።

ኣብ ክሕሶ መርዝበ ደቂ ኣንስተየ፡ ፈንቅል ንዱታ 3ብ0 ብምዝየደር፡ ሳልሳይ ደረጃ ሒዝ ጸወታኣ ዛዚሙ።

ኣብ ክሕሶ መርዝበ ደቂ ኣንስተየ፡ ፈንቅል ንዱታ 2ብ0 ሰዒራ ሳልሳይ ደረጃ ክትሕዝ ከሎ ደቂ ተባእተ ሂሳል ድማ ንጉዲ ሸዱም 56ብ40 ብምዝየደር፡ ብዘመዝኒ ሳልሳይ ደረጃ ሒዝ ወጺኡ።

ሓኪሚ እቲ ዘይጸንዕ ኣፍሪቃዊ ተጻዋታይ

ሓሊቻ ጋንታ ፒኤስጂ ሞሮኻዊ ኣሸራፍ ሓኪሚ፡ ኣብ ሓመሻይ ዘርያ ማኖማት ሻምፕየንስ ሊግ ኣብ ሰብታደጓም ፓርክ ደ ፕረንስ ምስ ሮማ 2ብ2 ኣብ ዝተፈላለዩትሉ ጸወታ ብለጽ ምንኳሰቓስ ብምርኢኡ፡ ዝለዘቡ፡ በት ፍርዲ ዕርቂ ስፖርት ኣብ ጉዳይ ዋንጫ ኣፍሪቃ ንሄጋል ዕውትቲ ክንትነውን ድሕሪ ምወሳኑ ኮይኑ፡ ሓኪሚ ቡቲ ወሳነ ብቑዳምነት ካብ ዝሕመዩ ሰባት ሓደ ብምኻን ኣብ ነበድ ወጥሪ ምጽንሑ ብምዮታቱ ዝ፡ ተጻዊሩ ዝስኢድ ብቕዓት ምንጽብራቑ ክምእስ ከም ዝሞከሱ ኣፍሊጡ።

ዋላኳ ወጽኢት ሻምፕየንስ ሊግ ናይቲ ምሸት ንፒኤስጂ ዘየዎገብ ይንበር፡ ሓኪሚ ግና ካብየም ዝበለጹ ተጻወትቲ ናይቲ ምሸት እዩ ነይሩ። ብሪዚላዊ ማርኪንሆስ ብዘመረዶ ማእሰይቲ መዘኩ ሓሊቻ ጋንታ ተረኽቡ “ኣብ ጸኽር እዋን ሓሳፍት ክነይም ዘይጽገም ተጻዋታይ” ክትብል ጋዜጣ ማርኑዖ ገለጹ። እታ ጋዜጣ ዝ፡ መገለጺ ኣጋጥሚ እዩ ነይሩ’ ክትብል እታ ጋዜጣ ንኢዱ።

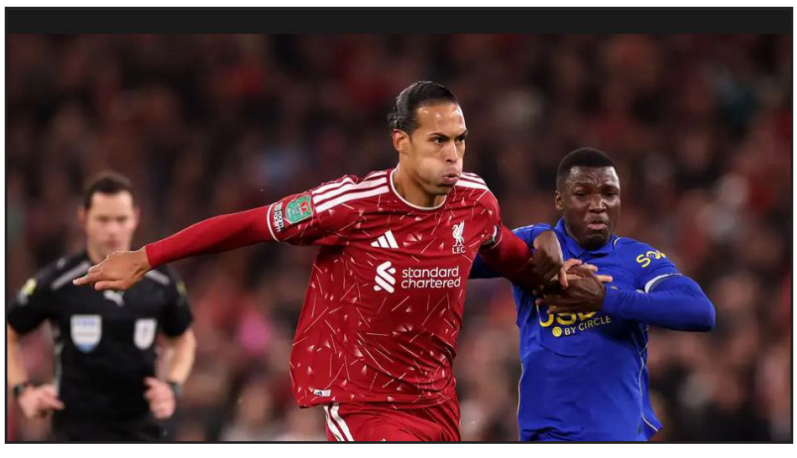
ኣብ ሻምፕየንስ ሊግ ናይዚ ዓመት ንፈለጦ ግዜ ነጥቢ ተሞቐላ ዝወጹት እዝ ፈረንሳዊት ክሉቡ ኢልያ ዛኣርን ተቐዊሩ ዝኣተወ ዐሶማን ደያማሸን ንሽቶታት ዘቐጸሩ ነዋኽቡታ ክቦት ከለዉ፡ ሮማ ድማ ሽቶታት ካብ ማርያ ሂርግሃነን ዶንጸል ማለን ኣመዛቢዑን።

ኣለልጧ ፒኤስጂ ለዊስኤንሽ ድሕሪ’ቲ ጸወታ ኣብ ዝሸነ ርኢዩ፡ ጋንታኡ ኣብዚ ወቕቲ ካብ ዘሕለፈቶም ዝኾነቡ ምሽታት ሓደ ከም ዝሸረ ተኣሚኑ። ኢንሪስ ኣብ ወርሒ ጥሪ መሳርያ ንምድልዳል ምስ ዘይሰርጉ፡ ነታ ንሳልሳይ ግዜ ክዕወተላ ከም ዝኾነኤል ዝሕመዩላ ዘሎ ጸዋኢ ሻምፕየንስ ሊግ ክሕዜና ክግደድ’ዩ።

በዚ ወጽኢት፡ ፒኤስጂ ኣሸር ናይ’ታ ኣብ ሓመሻይኡ ናይዚ ሊግ ምሉእ 15 ነጥቢ ሒዝ ትግሸየነ ዘላ ማድሪድ ብምሃዱ ብ13 ነጥቢ ካልኣይ ደረጃ ሒዝ ትርጉቡ።

ጠመተ ቸልሲ ናብ ሻንዳይክ

ቸልሲ፡ ኣብ ልዕሊ ሓሊቻ ጋንታ ሊቨርፑል ኸርጅል ሻን ዳይክ ተጉዳእነት ኣሕዲራ ምህዋ ተፈለጠ። ቸልሲ ኣብ ዝሓለፉ ማኖማት ፕሪመር ሊግ ግዳይ ተኸታታሊ ሰዓረት ድሕሪ ምኻን፡ ነቲ እናሳሕሉሐ ዝመጸእ ዘሎ መሳመር ምክልኻል ንምሕያል ኣቦጅዳ ነም እትሰርሕ’ዩ ክንገረለ ጸኒሑ። ነም መርኢያ ናይዚ ደማ ነቲ ኣብ ሜዳ ኣንፊልድ ዘጸንሑ ወዕሉ ናብ ምዝዛም ዥጡ ዝከይድ ዘሎ ሻንዳይክ ኸተጣዮቑሉ ጀሚሩ ዘሎ።

ሻንዳይክ ምስ ሊቨርፑል ክሳብ ክረምት 2027 ዝጽንሕ ውዕል እኳ እንተ ሃለዎ፡ ጋንታኡ ነቲ ውዕል ንምሕዳስ ዝወሰደቶ ተበግሶ ብዘይ ምህዋዉ ሻን፡ እዚ ተጻዋታይ ኣብ ጠመተ ቸልሲ ክኣቱ ነም ዝኾነ ጀሚ ረድናፕ ገለጸ።

ረድናፕ፡ እዚ ናይ ሚሸል ተሾለኻለይ ኣብ ኣንፊልድ ክጽንሕ ነም ዝደልዮ እኳ እንተ ጠቐሰ ሰምምዕ ምስ ዘይትግበር ሻን፡ ሜዳ ሲታምፎርድ መሳለኢ ክኸውን ነም ዝመርጽ ኣዘኻኺሩ።

“ሻንዳይክ ኣብ ቸልሲ ጸበቕቕ ናይ ጸወታ ግዜ ክሕልፍ ነም ዝኾኤል እየ ዝሓምኔ። ሻን ወዲ 35 ዓመት ጥራይ እዩ ዘሎ። ንኽልተ ዓመት ብዘይ ዝኾነ ጸገም ክጽወት ዝጽግሞ’ውን ኣይገብኡ። ምናልባት’ውን ናብ ካልኢ ጋንታ ናይ ምኻድ ጥመሕ ይህልዎ ይኸውን። ልዕሊ ኩሉ ሻን ኣብ ለንደን ምጽናሕ ዘጸባ ምርኻኢ ክኾነሉ ኣምሩ። ቸልሲ’ውን ነም ዝ፡ ዘሎመሳለ ተጻዋታይ ግድን’ዩ ዘድልዮ። ስለዚ እንተ ክፍኡ ኣብ ክረምት ኣብ መሳርዓ ንምህላፍ ኣንፈታ ናብ ሊቨርፑል ክከውን ይግበእ” ክብል ረድናፕ ምስ ሰኒይ ሼጋስ ኣብ ዝገበሮ ቃለ መጠይቕ ገለጸ።

ካብ ጥሪ 2018 ንመሳመር ምክልኻል ሊቨርፑል ብጽንፅ ዝመርሐ እዚ ወዲ 35 ዓመት ሆላንዳዊ ፡ ጋንታኡ ንዋናጩ ፕሪመር ሊግ ሻምፕየንስ ሊግ ካራባኦ ካፕ፡ ኤፍ ኤ ካፕ፡ ሱፐር ካፕ፡ ንክልል ክሰዩ ዓለምን ኮሚኒቲ ሸልደንን ዝርኸቡዎ ትሸዓት ዋናጩ ክተልዕል ልዑል ግደ ተጻዊቱ።

መደብ ጸወታ

ሰሙ

ፕሪመሊግ

ፍጥንጥም - ቸልሲ፡ 11፡00 ድ. ቀ

ሓበሬታ ውድድር ሻምፕዮን ሰደቓ ቴንስ ዞባ ማእከል 2026

ፊደረሽን ሰደቓ ቴንስ ዞባ ማእከል፡ ካብ ዕስት 29/11/2026 ጀሚሩ ንሓደ ወርሒ ዝኸይድ ናይ’ዚ ዓመት ውድድር ሻምፕየንስ ዞባ ማእከል 2026 ሰሪዑ ደርጃዙ፡ እዚ ውድድር ብክልተኡ ጸታ ኣብ ክሊ-ዕድመ ትሕቲ 12፡ ትሕቲ 15፡ ትሕቲ 18ን ልዕሊኡን፡ ፓራለምፒክስ (Standing/ጠጠውን ዒብየን/Wheelchair) ማሕበር ጸመማን ዞባ ማእከልን ኣኪቲ፡ ኣብ ቤት ትምህርቲ 2ይ ደረጃ ባርኑ፡ ማሕበረተኛም መሳለፍ ዒታሮ፡ ጂያምናዝየም ሃ/ማ/ተኡ ዞባ ማእከልን ማሕበር ጸመማን ዞባ ማእከልን ኣዘየድኦ።

በዚ መሳረት፡ ፊደረሽን ሰደቓ ቴንስ ዞባ ማእከል፡ ክኸተፉ ንዝደልዩ ግዱኦት ተጻወትቲ ኣብ ዝተጠቕሰ ክሊ ዕድመ ኣብ ቤት ትምህርቲ 2ይ ደረጃ ባርነ ንቅዳም ዕስት 28/11/2026 ካብ ሰዓት 2፡00 ክሳብ 4፡00 ድቀ መጺኦም ክምዘገቡን መደባት ጸወትኦም ክፈልጡን ይሕበር።

ፈ/ሰደቓ ቴንስ ዞባ ማእከል

ላመንስ ግዳይ ነቐፊታ ካራገር ኮይኑ

ሓለዋ ልዳት ማንቸስተር ዩናይትድ ሰ ላመንስ ጋንታኡ ምስ ስፖርቲንግ ሊዝቦን ማዕረ ኣብ ዝወጸኣትሉ ጸወታ ብዘሪጸሞ ከበድ ጌጋ ብጅሚ ካራገር ተቐፂፉ።

ጀሚ ካራገር፡ “ማንቸስተር ዩናይትድ ምስ ስፖርቲንግ 2ብ2 ኣብ ዝተፈላለዩትሉ ናይ ሻምፕየንስ ሊግ ጸወታ፡ ብዙኅነ ውሳኔታት ዳኛ ክልተ ሽቶታት ሰለ ዝሸረገላ ዕድለኛ ኣይነበረትን። ድሕሪ ምባል፡ ፖችቲኖ ጋንትኡ - ግ፡ ዓወት ከም እተመጸጠሉት ኮይኑ ክሳምየ ከም ዝኾኤል ገለጹ።

ዩናይትድ ካብ ድሕሪት ተበጊሱ ብሽቶታት ፈርናንደዝ 2ብ1 መራሓ እኳ እንተ ነበረት፡ ጸወታ ክዛዙም 10 ደቒቕ ክተርፎ ከሎ ሼና ሓለዋ ልዳት ላመንስ ኣብ ሕቑፎኡ ኣእትዩዎ ንክሸረ ከዕቦ ካብ ኢዱ ብምምላቑ’ሞ ኣጥቃዓይ ሊዝዘን ሰዋረዘ ናብ ሽቶ ብምቕያሩ ነጥቢ ተሞቐለ ክትወጽእ ተገዲዱ።

ፖችቲኖ ብሸሽ ቀለል ሼና ከኣ ከበድ ዋጋ ዘኸፍል ጌጋ ተጸወትቲ ፈለማ ዓወት ካብ ምምዘጋብ ነም ዝተጓደፈ ዝስዕቦ ካራገር፡ ርኢሰ ተኣማንኦን ጥዕናን ላመንስ ኣጠራጣሪ ምኻኑ ኣብርሀ።

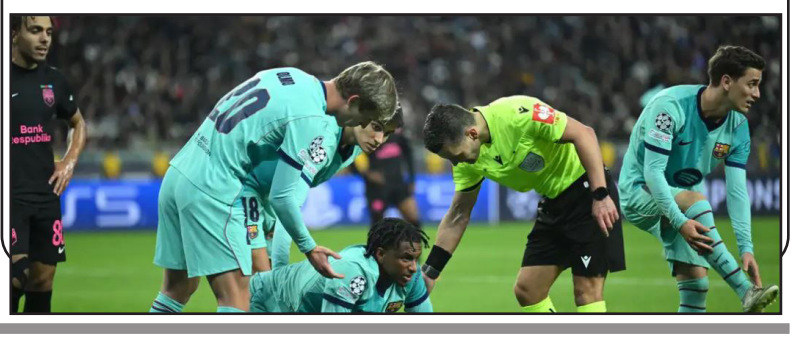
ኣብ መባል 80 ደቒቕ በይል ላመንስ ነም’ኡ’ውን ኣብ 93 ተሰማእነ ብቑይሕ ካርድ ምብራሩ ዘየንበዳ ዩናይትድ፡ ነታ ሰለስተ ነጥቢ ክትሓፍሰ ትኾኤል ዝሸረት ዓወት ክትዕቅስ ይትረፍ፡ ነታ ድሕራ ሓንቲ ነጥቢ ክትወስድ ተኾኤለ ዝሸረት ዕድል’ውን ርኢያ ክትነፍና ዘየኾለ ኩቱ እዩ ገጠመቕ። በዚ ደማ እዩ ፖችቲኖ ካብ ወጽኢት ናይቲ ምሸት ሓደ ሃር ተማሂሩ ክወጽእ ክኣሉ ዘሎ። ተጻወትቲ፡ ኣብ ዓወት ዘለምም ኣመለኻኽታ ንምሕያል ዘኾኤል ከበድ ዖምም ደማ ቀዳማይ ብደሀኣ ኮይኑ ክቐጽል እዩ።

ባልደን ምስጢራዊ መልእኽቱን

ናይ ጺጋም ተኾለኻለይ ባርሰሎና ኣልሃንድሮ ባልደ ኣቡቲ ንኣዘርባጅያናዊት ክሉብ ሳህ 4ብ1 ዝሸዓረትሉ ምሸት ዘርኣዮ ብለጽ ምእኽኻኽ ኣመልኪቱ፡ ኣብ ማሕበራዊ መራኸቢታት ዘሰፈሮ ምስጠራዊ መልእኽቲ ኣቓልቦ ሰሒቡ።

ባልደ ኣቡቲ ምስ ቀዳማት 11 ዝተሰለፈሉ ግጥም ዝኣድ ብቑዓት ብምንጽብራቕ ባርሰሎና ብጠፈሓ ክትሰወት እኟሙ ኣብርኪቱ’ዩ። ይኹን እምበር ኣብ የማናይ እጉሩ ድሕሪ ዝወረዶ ማእሰይቲ ተቐይሩ ወጺኡ። ባልደ ኣቡቲ 7.2 ሚልዮን ሰባት ዝከታተልዎ ናይ ኢንስታግራም ሕሳብ ኣብ ዘሰፈሮ መልእኽቲ፡ “እማኻኽ ምሳይ እንተ ሃልዩ መንዩ ኣንጺረይ ዝኸውን” ክብል እዩ ጸሒፉ።

ባልደ ዝ፡ መልእኽቲ ዘሰፍር ዘሎ ንኣዋርሕ ምስ ቀዳማት ተጻወትቲ ናይ ምስሰፍ ዕድሉ ጸልሚቱ፡ ኣብ ገጽንሐ ግዜ ኣብ ግጥም ሻምፕየንስ ሊግ ኣንጺር ሳህ ብምስሰፉ ሰፃፀ ዘርኣዮ ዘኡድ ጸወታ እዩ። እዚ ደማ ኣብ ትሕቲ ሃኽ ፍለክ ቦታኡ ንምውሓስ ዘኾኤል ዕድል ከም ዘለዎ ንምግዳፍ ዝተጠቕመሉ ምስጠራዊ መልእኽቲ ምኻኑ ይንገር። ካብ ቀረባ እዋን ኣትሓዙ መጺኡ ባልደ ኣብ ባርሰሎና ኣብ ምልክት ሕዮ ነም ዝኣተወ’ዩ ክንገር ጸሒፉ። ይኹን እምበር እዚ ወዲ 23 ዓመት ሰጽኖዊ ተኾለኻለይ ብቑዓቱ ዘርኣየሉ ባይታ ክረክብ ብዘይምኽኣሉ ሰሙ ምስ ብዙሓት ክሰየኑ ክሰዓል ምጽንሑ ይፍለጥ።

ዜና ዓለም

ዮርዳኖስ ጸጋይ

“እስራኤል፣ ንኢራን ከተጥቅዕ ተዳልያ ኣላ” ወሃቢ ቃል ሰራዊት እስራኤል

ሰራዊት እስራኤል፣ ኣብ ልዕሊ ኢራን ‘ሃንደበታውን ከቢድን’ ዝበሎ መጥቃዕቲ ንምኽፋት ተዳልዩ ከም ዘሎ፣ ወሃቢ ቃል ናይቲ ሰራዊት ኣፍሊጡ።

እቲ ብ/ጀነራል ኢፌ ደፍሪን ‘Kan’s Reshet Bet’ ንዝተዛህለት መንግስታዊት መደበር ሬድዮ ናይ’ታ ሃገር ኣብ ዝነበረ ሓበሬታ፣ ሰራዊት እስራኤል ኣብ ዝኾነ ህሞት፣ ዋላ ብዘይ ሓንዝ ኣመራ ንብይኑ ንኢራን ከጥቅዕ ምሉእ ዘይጉዱል ምድላዋት ገይሩ ምህላዉ ገሊጹ።

እቲ ጀነራል ዝ. መገለጺ’ዚ ዝሀብ ዘሎ፣ ኣብ ልዕሊ ኢራን መጠነ ሰፊሕ መጥቃዕቲ ዳግማይ ይቐጽል ዶ ዋላስ ተዘዝዚፉ ይጽናሕ ዝብል ዛዕባ ኣብ መንነ ፖለቲከኛታት ናይታ ሃገር ርሱን ክትዕ ፈጢሩ ኣብ ዘለወሉ እዋን’ዩ።

ብ/ጀነራል ኢፌ ደፍሪን ኣብ ሓበሬታኡ፣ “ኣብ ውተሃደራዊ መምርሒታትና ሕጂ’ውን ዝተቐየረ

ዝተዛህለ ቦታል ሰልጣኒ ትማሊ ሓመነ

ሃገር የሎን። ምክንያቱ፣ ኢራን ንእስራኤል ናይ ምድምሳስ ራኢላ ገና ኣብ ቦታኡ’ዩ ዘሎ፣ ዝ. ራኢይ’ዚ ንምትግባር’ዮም ገጽዕሩ ዘለዉ፣” ክብል ተዛረበ።

ወሲኹ ድማ፣ “ነቲ ኩነታት ብቐረባ ንክታተሉ ኣሎና፣ ኣብ ዝኾነ ህሞትን ብዘይ ሓንዝ ኣመራን ኣብ ልዕሊ ኢራን ዘዂናሕሲ ውተሃደራዊ ሰንጎምቲ ክንወስድ ከኣ ድሉዋት ኣሎና፣” ኢሉ።

ብመሰረት ማዕከናት ዜና እስራኤል፣ ናይ ሓደራ ቀዳማይ ሚኒስተር ናይ’ታ ሃገር በንያሚን ነታንያሁ፣ እስራኤልን ኣመሪካን ኣብ ልዕሊ ኢራን ክትብ ንሽውዓት መዓልታት ዝቐጸል ጸዐቕ ናይ ኣየር ደብዳቦት ንኽካይዳ ኣብ ልዕሊ ዶናልድ ትራምፕ ሓያል ድፍኢት’የ ዙኪይድ ዘሎ።

ፕረዚደንት ትራምፕ ብወኑ ዝሓለፈ ሰንበት ኣብ ገዛቦ መግለጺ፣ ኢራን ምስ ኣመሪካ ኣብ ሓደ ስምምዕ ክትብጽሕ እንተ ዘይክኢላ፣ ኣብ ዝመጽእ ሓድሽ ዓመት ኣብ ልዕሊኣ ዳግማይ ውተሃደራዊ መጥቃዕቲ ንኽቐጽል ክእዘዝ ከም ዝኽእል ኣጠንቂቑ።

ሚኒስተር ምክልኻል እስራኤል - ኢዝራኤል ካትዝ እውን ዝሓለፈ ሰሉስ ኣብ ገዛቦ ሓበሬታ፣ ኢራን ቀመማዊ ኣጽዋር ተማዕበልን ንእስራኤል ቀዲማ ናይ ምጥቃዕ ውጥን ተዳሉን ምህላዋ ከሲሉ ነይሩ።

ይኹን’ምበር፣ ሓድሽ መንግስቲ ናይ ምጅም ሓላፍነት ተዋሂቡ ዘሎ መራሒ ሰልፊ ያሻር ዝኾነ ጋዲ ኤይሰንኮት፣ ሃገሩ ኣብዚ እዋን ቅጽበታዊ መጥቃዕቲ ክትወስደሉ ዘድልያ ከቢድ ጸጥታዊ ሰግኣት ከም ዘይብላ ኣፍሊጡ’ሎ።

ብሪጣንያ፣ 100 ሽሕ ኣባላት ዕቑር ሰራዊት ንኩናት ክዳለዉ ትእዝዝ

ሚኒስትሪ ምክልኻል ብሪጣንያ፣ ኣባላት ዕቑር ሰራዊት ዝኾኑ 100 ሽሕ ዘይጠሓት ውተሃደራት ናይታ ሃገር ንኩናት ክዳለዉን፣ ‘ክተት’ ኣብ ዝተባህለሉ እዋን ብቐጽበት ናብ ግንባር ክብገሱን ከም ዘለዎም ዘመልክት ደብዳበታት ንኾሲ መኸፎም ልኢኹሎም ከም ዘሎ ኣፍሊጡ።

እቲ ሚኒስትሪ ዝ. ደብዳበታት’ዚ ዝልእኽ ዘሎ፣ ብሪጣንያ ካብ ሩሲያ ዘንጸለልዋ ዘሎ ጸጥታዊ ስግኣታት እናዓበየ ኣብ ዝኾደሉ ዘሎ እዋን እዩ።

ጸሓፊ ምክልኻል ናይታ ሃገር ወሰ ስትሪቲን ብሓመስ ምስ ማዕከን ዜና ‘ሰካይ ኒውስ’ ኣብ ዝገበሮ ቃለ መሕትት፣ ብሪጣንያን መሻርኽቲ ብሪጣንያ ዝኾና ኣባላት ኔቶን ካብ ግዜ ናብ ግዜ እናጸንከረ ዝኾይድ ቡዳሂ ጸጥታዊ ኩነታት ገጢሙወን ከም ዘሎ ድሕሪ ምጥቃቱ ኣብ መጻኢ ኣብ ዝኾነ ሰዓት ኩናት ክወሳሰ ሰለ ዝኽእል፣ ኣባላት ዕቑር ሰራዊት ሃገሩ ዝ. እንተታት እዚ ተዳልዮምሉ ክጸንሑ ግበኣ ምኻኑ ኣሰሚሩሉ።

እቲ ድሕሪ ምኽታም ዝሑል ኩናት ናይ ፈለማ ምኻኑ ዝንገረሉ ዘሎ “ንኩናት ተዳሊኹም ጸንሑ” ዝብል ደብዳቤ ንኣባላት ሓለ. ምድሪ ሓይሊ. ባሕርን ሓይሊ. ኣየርን ዝሸየሩ ውተሃደራት እዩ ተላኢኹሎም።

ወሰ ስትሪቲን፣ ዝሓለፈ ጥቅምቲ ኣብ ዝነበረ ሓበሬታ፣ ውተሃደራዊ ዓቕሚ ሩሲያ ካብ ግምት ወጺኡ ብቕልጠፍ ይጉልብትን ኣብ ልዕሊ ኣባላት ኔቶ ዝተሓናፈጸ ውግእ ናይ ምኽፋት ተኽእሎኣ ይዓብን ከም ዘሎ ብምጥቃቱ ብሪጣንያ ኣብ 2030 ክኽፈተላ ንዘኽእል ኩናት ብኢጋኡ ክትዳለወሉ ከም ዘለዋ ኣጠንቂቑ ነይሩ’ዩ።

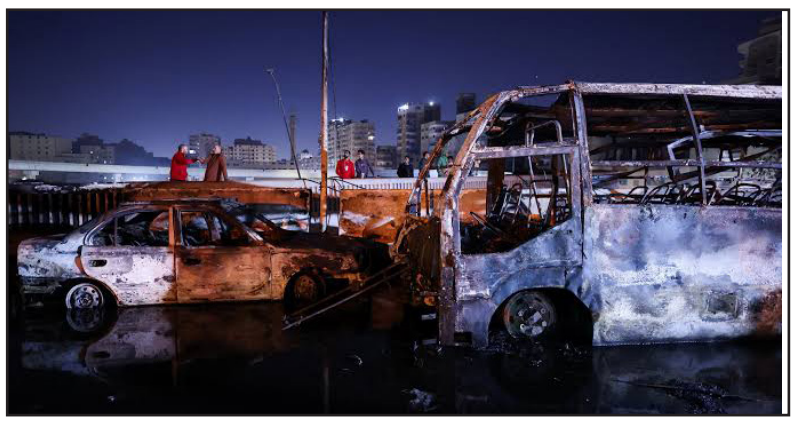
ሓንቲ ካብ ወሃንቲ ኑክሌሳዊ ኣጽዋር ዝኾና ብሪጣንያ፣ ኣብዚ እዋን ክሳብ 73,000 ዝግመቱ ንጠፋት ውተሃደራት ከም ዘለዉዋ፣ ጸብጻቡ ይሕብሩ።

ግብጺ - ነዳዲ ዝጸዓነት ቦጥ ብምግምጣላ 31 ሰባት ሞይቶም

ኣብ ግብጺ፣ ሓንቲ ነዳዲ ዝጸዓነት ቦጥ ኣብ ሓደ ዓቢ ቀለበታዊ ጽርግያ ድሕሪ ምግምጣላ ብዘሰዓበ ሓያል ባርዕ ሓዊ፣ ብውሑዱ 31 ሰባት ክሞቱ እንከለዉ ካልኦት 21 ሰባት ድማ ከም ዝቐሰሉ፣ ሱዕ መዚ ናይታ ሃገር ሓቢሮም።

እቶም ሱዕ መዚ ወሲኾም፣ ቡቲ ሓደጋ ዝተፈጥረ ባርዕ ሓዊ፣ ኣቡቲ ጽርግያ ንዝሸበራ ካልኦት መኪይንን ሞተር ብሽክለታታትን ዝርከበሉን ብውሑዱ 27 ተሸከርካርቲ ምሉእ ብምሉእ ከም እተቓጸላ ወሲኾም ኣነጺሮም።

ኣቡቲ ዝተኻየደ ህይወት ናይ ምድሓን ስርሒት፣ ኮዐቢ 40 ዝኾና ኣምቡላንሳት ከም እተሳተፋ ዝገለጸ ሚኒስትሪ ጥዕና ናይታ ሃገር፣ መንኦት

ግዳያት ንምፍላጥ መርመራ ናይ ዲ.ኤን.ኤይ. ክኦደድ መምርሒ ተዋሂቡ ከም ዘሎ ኣፍሊጡ።

እቲ ሓደጋ ዘጋጠመሉ ቀለቤታዊ ጽርግያ፣ ንዓብይቲ ኩተማታት ካይሮ፣ ጂዛን ዞባ ቃልዩቢያን ዘራኽብ እዩ።

ኣብ ግብጺ፣ ሓደጋታት ትራፊክ ልሙድ ተርእዮ ኮይኑ፣ ልዑል ናህራ ድኽም ቁጽጽር ሕግታት ትራፊክን ሕማቕ ኩነታት ጽርግያን ገለ ካብ’ቶም ቀንዲ ጠንቅታት ምኻኖም ጸብጻባት የመልክቱ።

ኮንጎ - ቁጽሪ ግዳያት ኢቦላ 12 ሽሕ በጺሑ

ብዝሒ ናይ’ቶም ኣብ ዲሞክራሲዊት ሪፓብሊክ ኮንጎ ብሕማም ኢቦላ ዝተለኽፉ ሰባት 12,021 ከም ዝበጽሑ፣ ሚኒስትሪ ጥዕና ናይታ ሃገር ትማሊ ሓመነ ሓቢሩ።

እቲ ሚኒስትሪ ወሲኹ፣ ካብ’ቶም ዝተለኽፉ ሰባት እዮም 5,904 ከም ዝሞቱ ኣፍሊጡ ኣሎ።

ምድንጓያት፣ ዕዮቃዊ ግጭት ሓድሕድን ድሩት ዓቕሚ ኣገልግሎት ጥዕናን ከኣ፣ ገለ ካብ’ቶም እቲ ሰቡዳ ብፍጥነት ክሰባበ ልዑል ኣበርክቶ ዝነበሮ ዘለዉ ረጅሒታት ከም ዝኾኑ እየም ሰበ ስልጣን ናይታ ሃገር ዘረድኡ።

እቲ ሰቡዳ፣ ካብ 2014 ክሳብ 2016 እውን ኣብ ምዕራብ ኣፍሪቃ ተኸሲቱ

ኣመሪካ፣ ኣብ ልዕሊ 14 ናይ ንግዲ መሻርኽታ ተወሳኺ ቀረጽ ትውስን

ፕረዚደንት ኣመሪካ ዶናልድ ትራምፕ፣ ሃገሩ ኣብ ልዕሊ 14 ናይ ንግዲ መሻርኽታ ተወሳኺ ቀረጽ ከም እትውስን ሓቢሩ።

ህዝባዊት ሪፓብሊክ ቻይና፣

ኤውሮጳዊ ሕብረት፣ ባንግላድሽ፣ ካምቦዲያ፣ ኢንዶኔዥያ፣ ደቡብ ኮርያ፣ ማለዥያ፣ ሲንጋፖር፣ ስዊዘርላንድ፣ ደሴት ታይዋኑ ታይላንድ፣ ጃፓንን ሆንድን ቬትናምን ከኣ እተን ኣብ ልዕሊ ናብ ኣመሪካ ዝኣቱ ንግዳዊ ፍርያተን ካብ 20 ክሳብ 40 ሚእታዊት ወሰኽ ቀረጽ ክግበረለን ተወሲኑለን ዘለዋ ሃገራት ምኻንን ገሊጹ።

ፕረዚደንት ትራምፕ፣ እተን ሃገራት ንዕዳጋታት ዓለም ብሕሱር ፍርያት ብምድናም፣ ንንግድን ወፍርን ሃዱ ብኣሉታ ከም ዝጸለዋኦ እዩ ዝወቅሰ ዘሎ።

እቲ ተግባራዊ ክኸውን ተወሳኺ መሰርሓት ክሓልፍ ምኻኑ ዝንገረሉ ዘሎ ሓድሽ ቀረጽ፣ ክሳብ ፈለማ 2027 ክትግበር ከም ዘይክኣል እዩ ዝገለጸ ዘሎ።

ኣብ ልዕሊ ናብ ኣመሪካ ዝኣቱ ንግዳዊ ፍርያታ ዝለዓለ መጠን ቀረጽ ተወሲኑላ ዘሎ ቻይና፣ ተመጣጣኒ ምላሽ ክትህቡ ምኻና ተጠንቂቓ ብምህላዋ፣ እቲ ኣብ መንነኣን ዝጸንሐ ንግዳዊ ምትፍናን መሊሱ ክኸርር ከም ዝኽእል እዩ ዝእመት ዘሎ።

እቲ ‘ቡንዲቦግዮ’ ብዘዘተባህለ ዓይነት ቫይረስ ዝለዓበ ለበዳ፣ ኣብ መፋርቕ ናይ ዝሓለፈ ግንቦት ኣብ ሶሚናዊ ምብራቕ ዲሞክራሲያዊት ሪፓብሊክ ኮንጎ እትርከብ ክፍለ ሃገር ‘ኢቱሪ’ ከም ዝጀመረ ጸብጻባት ናይታ ሃገር የመልክቱ።

እቲ ክሳብ ሕጂ ክታበት ዘይተረኽቦ ዘሎ ዓይነት ለበዳ ኢቦላ፣ ኣብ ሸሞንተ ክፍለ ሃገራት ዲሞክራሲያዊት ሪፓብሊክ ኮንጎ ተላቢው ከም ዘሎ እዩ ዝንገረሉ።

ኣብ ምልላይ ናይቲ መልክፍቲ ዝርኣ ከም ዝበረ፣ ከም ሳዕቤኑ ልዕሊ 28,600 ሰባት ክልከፉ እንከለዉ፣ ካልኦት ልዕሊ 11 ሽሕ ሰባት ከኣ ከም ዝሞቱ ጸብጻባት የመልክቱ።

እቲ ለበዳ ክሳብ ሕጂ ብቫይረስ ኢቦላ ካብ ዝነሰበ ለበዳታት እቲ ዝዓበየ ሰባዊ ክሳራታት ዘስዓበ ኮይኑ ክምዝበብ እንከሎ። እቲ ሕጂ ኣብ ደሞክራሲያዊት ሪፓብሊክ ኮንጎ ኣጋጢሙ ዘሎ ሉብዒ ከኣ ብኽብደት ክሳራታቱ ኣብ ካልኣይ ደረጃ ተሰሪዑ ይርከቡ።

ተረኛ ፋርማሲ፣ ዕለት 27/11/2026, ጎደና ከባቢ ፊያትታሌ ፊት ተታል መዐደኒ ኑዳዲ, ቁ.ስልኪ 07147264
ፋርማሲ ቁ.1 መዓልታውን ለይታውን ኣገልግሎት ትህብ ቁ.ቴሌፎን 127565

Gabur Printing Services